

НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
СТРАТЕГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

СТРАТЕГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

у січні-червні 2013 року

КИЇВ-2013

Національний інститут стратегічних досліджень продовжує серію щоквартальних випусків стратегічного моніторингу розвитку регіонів України. Випуски готуються регіональними філіалами Інституту у містах Донецьку, Дніпропетровську, Львові, Одесі, Ужгороді та Харкові.

Моніторинг здійснюється з метою аналітико-прогнозного забезпечення реалізації стратегії регіонального розвитку та регіональної політики України.

Об'єктом моніторингу є тенденції соціально-економічного розвитку регіонів, ключові управлінські рішення органів влади регіонального і місцевого рівнів та перебіг реформування основних сфер суспільного життя у регіонах.

Черговий випуск моніторингу складається з двох частин («Особливості соціально-економічного розвитку регіонів у першому півріччі 2013 року» та «Пріоритетні напрями розвитку регіонів на 2015-2020 роки», а також містить тематичну доповідь «Інвестиційна привабливість територій Одеської області. Інвестиційна політика місцевої влади».

ЗМІСТ

ЧАСТИНА I. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ У ПЕРШОМУ ПІВРІЧЧІ 2013 РОКУ	4
ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ	4
ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ.....	10
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ	14
ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ	16
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ	21
ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСТЬ	23
ЧАСТИНА II. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ НА 2015-2020 РОКИ.....	26
ТЕМАТИЧНА ДОПОВІДЬ «ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ТЕРИТОРІЙ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ. ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ»	33

ЧАСТИНА І.

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ У ПЕРШОМУ ПІВРІЧЧІ 2013 РОКУ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ

Протягом першого півріччя 2013 року розвиток регіону відзначився наступними позитивними тенденціями.

1) За обсягами реалізації *промислової продукції* у січні-червні 2013 р. Дніпропетровська область продовжує займати перше місце серед інших областей України (103 млрд грн). *Найбільше зростання випуску продукції* зафіксовано на підприємствах текстильного виробництва, виробництва шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів (у 3,2 разу). Суттєво збільшили випуск продукції підприємства з виробництва машин та устаткування, а також комп'ютерів, електронної та оптичної продукції (на 6,7 % та 6,9 % відповідно).

Позитивних результатів досягли підприємства з випуску хімічної продукції (індекс виробництва – 101,3 %), металургії та виробництва готових металевих виробів (101,8 %), виготовлення виробів з деревини, виробництва паперу та поліграфічної діяльності (107,9 %).

2) За підсумками першого півріччя 2013 року загальне *виробництво продукції сільського господарства* зросло на 23,3 %, у т.ч. у сільськогосподарських підприємствах – на 26,4 %, у господарствах населення – на 18,2 %.

3) *Зовнішньоторговельний обіг товарів* у січні-червні 2013 р. склав 7684,8 млн дол. США (88,2 % відносно цього ж періоду попереднього року). При цьому, обсяги експорту товарів зросли (на 1,8 %), тоді як імпорту – помітно скоротились (на 25,4 %). Сальдо зовнішньої торгівлі було додатним і склало 2588 млн дол. США.

3) Обсяг *залучених прямих іноземних інвестицій* в економіку області збільшився на 4,4 % з початку року та склав 8801,2 млн дол. США з початку інвестування.

4) *Середньомісячна заробітна плата* в області за січень-червень зросла на 7,4 % і склала 3275 грн. За цим показником Дніпропетровщина входить до п'ятірки лідерів за рівнем заробітних плат в Україні. Впродовж першого півріччя загальна сума нарахованої, але не сплаченої заробітної плати в області зменшилась на 15,4 % і станом на 1 липня 2013 р. склала 8,8 млн грн (з них майже 82 % припадає на промислові підприємства). За даними державної служби зайнятості, у січні-червні 2013 р. офіційно безробітними визнано 31 тис. жителів області. Рівень зареєстрованого безробіття в області станом на 1 липня 2013 р. становив 1,5 %, що загалом відповідає середньому значенню по Україні.

5) Обсяг *надходження коштів до Пенсійного фонду* у січні-червні 2013 р. збільшився на 8,1 % і склав 7,8 млрд грн, що дозволило своєчасно здійснювати виплату пенсій майже 1 млн пенсіонерів. Станом на 1 липня 2013 р. *середній розмір пенсій* становив 1552,28 грн, що на 3,1 % більше розміру пенсій у відповідному періоді минулого року.

Водночас, у першому півріччі 2013 р. у розвитку регіону проявились такі негативні тенденції.

1) *Зниження промислового виробництва* – відповідний індекс склав 98,4 %, що пов'язано із зниженням виробництва у переробній промисловості (на 3,4 %) та у сфері

виробництва і постачання енергоресурсів (на 9,7 %). У січні-червні 2013 р. вироблено 6,1 млрд кВт·год електроенергії, що на 12 % менше, ніж за січень-червень 2012 р. Індекс виробництва коксу зменшився на 18,2 %, гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції – на 10,7 %. Значно скорочено випуск продукції у машинобудуванні (на 25,6 %), що стало результатом зниження випуску транспортних засобів.

У виробництві харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів не досягнуто випуску продукції рівня січня-червня 2012 р.: скорочення обсягів продукції спостерігається на підприємствах з випуску напоїв, продуктів борошномельно-круп'яної промисловості, крохмалю, олії та тваринних жирів; з переробки та консервування риби, овочів та фруктів, а також інших харчових продуктів (індекс – 97,7 %).

2) У січні-червні 2013 р. *обсяг виконаних будівельних робіт* зменшився на 11,6 %. За звітний період на території області введено в експлуатацію житлові будинки загальною площею 90,8 тис. кв. м, що на 28,1 % менше, ніж у відповідному періоді попереднього року.

3) За перше півріччя 2013 р. *обсяг капітальних інвестицій*, залучених в економіку області, склав 8377,3 млн грн. Це стало четвертим результатом з-поміж регіонів України, проте нижче обсягу відповідного періоду 2012 року на 21 %.

Чинники, що визначили розвиток регіону, та проблеми, які мали місце у першому півріччі 2013 р.

1) З огляду на те, що основу економіки області складають підприємства добувної промисловості та металургійної галузі, головною проблемою розвитку регіону стало зниження попиту на товари цих галузей на зовнішніх ринках, внаслідок чого відбулось падіння обсягів виробництва продукції ГМК та машинобудування.

2) Помітний вплив на економіку області має сповільнення темпів залучення іноземних інвестицій. Чинниками, що перешкоджають залученню інвестицій, є не лише рецесія світової економіки, але й окремі внутрішні проблеми, пов'язані з нестабільністю економічної ситуації, значним рівнем корупції та слабким розвитком інноваційної інфраструктури.

3) Сільське господарство має достатній потенціал аби забезпечити населення регіону необхідною кількістю харчових продуктів. Проте структура сільськогосподарського виробництва не є оптимальною, що призводить (при значному виробництві валової продукції) до неможливості в достатній мірі забезпечувати потреби внутрішнього споживання області. Для агропромислового комплексу характерною є значна концентрація земель у великих товаровиробників, проте більшість основних харчових продуктів виробляється у індивідуальних селянських господарствах. Має місце неоднакова ефективність використання земельних угідь у різних районах області, що не відповідає фактичним кліматичним та іншим умовам ведення господарства і потребує додаткового вивчення.

Рішення органів влади, які мали найбільший вплив на розвиток регіону

В обласній раді працюють 15 постійних депутатських комісій, які займаються розробкою і контролем виконання регіональних програм. Всього в області діють 74 цільові регіональні програми, більшість з яких фінансується за рахунок коштів обласного бюджету. На їх реалізацію з обласного бюджету виділено 670,7 млн грн.

Спираючись на затверджений **Національний план дій на 2013 рік** щодо реалізації Програми економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» та завдання інших цільових програм, обласною владою за період січень-червень 2013 р. виконано заходи за наступними напрямками:

1) **Удосконалення управління державними фінансами.** Акцент зроблено на

реалізації соціально значущих проєктів. У першу чергу це фінансування природоохоронних заходів, об'єкти культури, освіти, охорони здоров'я та житлово-комунального господарства. При обсягу власних доходів обласного бюджету, передбаченому на 2013 рік у розмірі 4,2 млрд грн, у 2014 р. область планує акумулювати до бюджету близько 5 млрд грн.

2) Підвищення доступності та ефективності медичного обслуговування та реалізація пілотного проєкту щодо реформування системи охорони здоров'я в регіоні. У 2013 р. в рамках Регіональної програми інформатизації, одним з важливих завдань реалізації проєкту «Електронне управління охороною здоров'я» є втілення сучасної світової практики «Телемедицина», яка передбачає спрощення отримання жителями регіону медичної допомоги, передусім діагностичної, шляхом дистанційного консультування у режимі реального часу. З бюджету області на реалізацію даного проєкту виділено 580 тис. грн. В майбутньому «Телемедицину» буде впроваджено у 22 районних лікарнях області, які матимуть єдину інформаційно-телекомунікаційну мережу з Дніпропетровською обласною клінічною лікарнею ім. Мечникова.

У м. Дніпропетровську завершено будівництво сучасного радіологічного центру і розпочато монтаж нового обладнання. В листопаді Центр почне роботу і надаватиме медичні послуги населенню Дніпропетровської та прилеглих областей.

На сьогодні 24 % населення області обслуговується сімейними лікарями. В рамках програми впровадження «місцевих стимулів» щомісячно сімейні лікарі отримують додатково 500 грн до своїх посадових окладів. Загалом, у 12 центрах первинної медико-санітарної допомоги у складі 72 амбулаторій працюють понад 4 тис. медичних працівників.

Найкращі показники реалізації пілотного проєкту щодо запровадження державного регулювання цін на лікарські засоби для лікування осіб з гіпертонічною хворобою спостерігаються у містах Тернівці, Першотравенську, Марганці. У 2013 році на реалізацію цього проєкту у Дніпропетровській області з держбюджету виділено близько 16 млн грн, 5,7 млн грн з яких вже отримано.

З початку року відкрито 26 навчально-практичних центрів з питань сімейної медицини, де навчання пройшли 800 лікарів та понад 1700 медсестер, які надають первинну медичну допомогу.

3) Удосконалення системи дошкільної та інклюзивної освіти. З початку року в регіоні відкрито 4 дитсадки, створено 3 навчально-виховні комплекси (НВК) та відкрито 2 додаткові групи, створено близько 300 місць у дитячих садках; до кінця року заплановано відновити роботу та закінчити довготривалі капітальні ремонти ще 10 дошкільних навчальних закладів, створити 15 НВК та відкрити 52 додаткові групи при функціонуючих закладах.

У 27 навчальних закладах м. Дніпропетровська у новому навчальному році планується відкрити класи з інклюзивною формою навчання – створення спеціальних умов для дітей з особливими потребами; таким чином, кожна дитина отримає можливість навчатися у загальноосвітньому закладі за місцем проживання із забезпеченням усіх необхідних для цього умов.

4) Реформування системи соціальної підтримки і надання соціальних послуг. Продовжується виконання соціальної ініціативи Президента України «Діти – майбутнє України». За перше півріччя 2013 р. в закладах освіти вже виконано значні обсяги ремонтно-будівельних робіт; освоєно 3,1 млн грн коштів з державного бюджету; 1,5 млн грн з обласного бюджету; 6,6 млн грн з місцевих бюджетів; 0,7 млн грн позабюджетних коштів. Обласна влада розширює мережу закладів з організації дозвілля та оздоровлення і вживає заходів для збільшення фінансування дитячого літнього відпочинку. За прогнозами місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування фінансове забезпечення оздоровчої кампанії 2013 року з місцевих бюджетів складатиме 24,9 млн грн, планується також залучити 27,4 млн грн

позабюджетних коштів. Цього року вперше надана субвенція містам та районам області на літній відпочинок дітей в сумі 4,244 млн грн.

Протягом півріччя в Центрі соціальної допомоги проведено навчання 14 груп кандидатів в опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі (всього 210 осіб), які створили 3 дитячі будинки сімейного типу, 74 прийомні сім'ї, 82 опікунські сім'ї. Пріоритетними завданнями центрів є: попередження негативних ситуацій у родинах з дітьми та надання їм своєчасної допомоги з метою недопущення соціального сирітства; розвиток сімейних форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

5) Дерегуляція, розвиток підприємництва та реформування системи надання адміністративних послуг. Дніпропетровщина входить до трійки лідерів серед регіонів за кількістю підприємств малого та середнього бізнесу. В області діє 35,5 тис. малих і середніх підприємств, зареєстровано 180,8 тис. фізичних осіб-підприємців. Пілотні проекти «Відкрита влада» та «Віртуальний офіс електронних послуг» стали поштовхом у справі дебюрократизації бізнесу і сприяли покращенню діалогу влади з підприємцями. Дніпропетровщина стала першою областю в Україні, де було впроваджено пілотний проект «Адміністративні послуги: спрощений доступ через пошту», який на сьогодні реалізовується на всій території України. Проект дозволяє всім жителям області отримати доступ до адміністративних послуг завдяки застосуванню сучасних можливостей, серед яких використання мережі Інтернет. Протягом першого півріччя 2013 р. центрами надано понад 122 тис. адміністративних послуг, у т.ч. дозвільного характеру – 7,8 тис.

За перше півріччя поточного року до бюджету м. Дніпропетровська від суб'єктів малого і середнього підприємництва надійшло 114,7 млн грн, що на 47 млн грн більше, ніж за аналогічний період минулого року. На малих і середніх підприємствах обласного центру сьогодні працює майже 200 тис. осіб, що на 20 % більше, ніж у I півріччі минулого року.

Для спрощення процедур, необхідних для організації та ведення бізнесу, працює Центр дозвільно-адміністративних послуг «Єдине вікно» Дніпропетровської міської ради. З початку року державними адміністраторами Центру зареєстровано 7400 звернень на отримання документів дозвільного характеру та видано 7050 документів, що на 10 % більше, ніж у минулому році; при цьому число відмов у наданні адміністративних та дозвільних послуг зменшилось майже на 70 %. Загалом дозвільний Центр забезпечує організацію видачі понад 75 % дозволів усієї Дніпропетровської області.

З 1 червня 2013 р. в м. Кривому Розі розпочав роботу у тестовому режимі Віртуальний бізнес-інкубатор, основна мета роботи якого – створення умов безпосереднього доступу членів територіальної громади до повного списку бізнес-послуг, які підтримують підприємців у перші роки їх діяльності.

6) Розвиток транспортної інфраструктури. У січні-червні 2013 р. обсяг виконаних ремонтних робіт на дорогах загального користування склав 137,2 млн грн (11,3 % річних призначень), у тому числі – 70,5 млн грн на будівництві II черги Південного обходу м. Дніпропетровська. За рахунок субвенції з державного бюджету на комунальні дороги відремонтовано 118,7 тис. кв. м.

7) Розвиток сільського господарства. Програмою розвитку земельних відносин і охорони земель у Дніпропетровській області на 2011-2018 рр. у 2013 р. передбачено фінансування у розмірі 27,2 млн грн. Проведена інвентаризація земель несільськогосподарського призначення у населених пунктах та поза їх межами.

В ході реалізації регіональної «Програми розвитку молочного скотарства на період до 2015 року» поступово збільшується поголів'я великої рогатої худоби. Наразі у господарствах регіону утримується 179 тис. голів, що майже на 1 тис. голів більше, ніж у аналогічному періоді минулого року.

В березні 2013 р. вступила в дію «Програма відновлення систем зрошувального землеробства у Дніпропетровській області на 2013-2021 роки», в рамках якої передбачено

відновлення функціонування гідромеліоративного комплексу. Це дозволить забезпечити стабільне функціонування агропромислового комплексу Дніпропетровської області, орієнтованого на задоволення внутрішніх та експортних потреб регіону у продукції рослинництва і продуктах її переробки, впровадження досягнень науково-технічного прогресу, поновлення виробничого потенціалу сільського господарства та переробної галузі.

8) Інвестиційний розвиток. З метою залучення зовнішніх інвестицій область активно продовжує багатостороннє співробітництво з регіонами розвинутих країн світу та міжнародними організаціями, започатковане в попередні роки. Найбільш результативним є співробітництво Дніпропетровської області з регіонами Баварії (Німеччина) та Нижньої Сілезії (Польща), спільно з якими реалізується 5 проектів. Однією із знакових подій для області став міжнародний форум Асамблеї Європейських регіонів, у якому взяли участь понад 200 делегатів із 25 країн. Також Дніпропетровщина успішно співпрацює з такими міжнародними фондами та організаціями як ЄС/ПРООН, Фонд «Східна Європа», фонд Naifer «Добробут громад», фонд «Відродження», CIDA, USAID, посольство Німеччини, фонд Богдана Гаврилишина, фонд Ганса Зайделя та інші.

У 2013 р. регіон відвідали з офіційними візитами 13 делегацій іноземних держав та міжнародних організацій. Дніпропетровщина стала першим регіоном України, який заслухано на засіданні Європейського Парламенту (30 січня 2013 року). 5-11 березня 2013 р. в Німеччині Дніпропетровська область взяла участь у Міжнародній туристичній виставці «ITB Berlin 2013».

9) Розвиток ракетно-космічної галузі. Підприємства ракетно-космічної галузі України забезпечили виконання завдань, передбачених річними планами та довгостроковими цільовими програмами в межах їх фактичного фінансування. За останні три роки експортовано профільної продукції на 6 млрд грн, що становить понад 60 % загального обсягу виробництва космічної галузі.

В рамках виконання «Державної програми активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки» заплановано збільшення до 2015 року у 1,5 разу обсягу виробництва продукції ракетно-космічної галузі в межах чинних міждержавних угод та контрактів про співпрацю, а в подальшому – підписання нових контрактів на основі існуючих меморандумів.

Серед основних пріоритетів для підприємств галузі залишається розроблення систем ракетно-реактивного озброєння на замовлення Міністерства оборони України.

Першочергові завдання щодо подолання перешкод та досягнення збалансованого розвитку регіону

У 2013 році стратегічним завданням щодо розвитку регіональної економіки є створення умов для структурно-інноваційних змін виробництва на основі його модернізації та технічного переозброєння, що забезпечить більш збалансований розвиток секторів економіки. Основними передумовами цього є застосування механізмів державно-приватного партнерства, а також реалізація масштабних проектів національного значення.

Основними завданнями для забезпечення подальшого збалансованого розвитку регіону є:

– оцінка результатів діяльності промислових підприємств з метою визначення проблем, які стримують зростання виробництва;

– переорієнтація економічно впливових підприємств на розширення випуску продукції в інтересах внутрішнього ринку, зменшення тінювих схем реалізації продукції, розробка програм оновлення основних фондів на основі передових технологій;

– розробка проектів співпраці підприємств промисловості з вітчизняними та іноземними науково-дослідними структурами з метою впровадження інноваційних технологій;

– розвиток паливно-енергетичного комплексу, орієнтованого на впровадження

енергозберігаючих технологій;

– забезпечення підтримки розвитку пріоритетних для регіону галузей: конкурентоспроможних підприємств ГМК та високотехнологічної ракетно-космічної галузі;

– реорганізація роботи підприємств сільського господарства з метою оптимізації обсягів виробництва та ефективного використання земельних угідь;

– диверсифікація економіки області за рахунок випереджаючого розвитку будівельної галузі та високопродуктивного сільського господарства;

– впровадження сучасних засобів утилізації промислових та побутових відходів;

– завершення реалізації розпочатих інфраструктурних проектів та започаткування робіт на перспективу (подаліше будівництво метрополітену, транспортних розв'язок на автомагістралях, розвиток судноплавства на р. Дніпро тощо);

– завершення реформування системи охорони здоров'я (підвищення якості надання екстреної медичної допомоги, внесення 100 % населення до електронного реєстру, підвищення кваліфікації лікарів, покращення оснащення медичних центрів);

– виконання програм будівництва соціального житла;

– реформування житлово-комунального господарства: сприяння створенню ОСББ, забезпечення безперебійного тепло-, енерго- та водопостачання, оновлення інфраструктури;

– реформування системи навчальних закладів регіону з метою забезпечення економіки країни кваліфікованими фахівцями.

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

Протягом першого півріччя 2013 року розвиток регіону відзначився наступними позитивними тенденціями:

- *триває впровадження проектів щодо зменшення енергозалежності промисловості області.* Завдяки комплексу організаційно-технічних заходів з енергозбереження тільки на вуглевидобувних підприємствах за перше півріччя 2013 р. зекономлено 42,8 тис. т умовного палива (у т.ч. електроенергії – 86,2 млн кВт год, вугілля – 18,7 тис. т, теплоенергії – 16,5 тис. Гкал), а вартість зекономлених паливно-енергетичних ресурсів склала 126,8 млн грн. Загалом за результатами впровадження енергозберігаючих заходів відповідно до Програми енергоефективності Донецької області на 2010-2015 роки з початку 2013 р. в області зекономлено 806,16 тис. т паливно-енергетичних ресурсів (у т.ч. природного газу – 613,75 млн куб. м, нафти та нафтопродуктів – 0,22 тис. т, вугілля – 73,80 тис. т, електроенергії – 147,74 млн кВт год, теплоенергії – 39,27 тис. Гкал). На виконання заходів з енергозбереження протягом першого півріччя 2013 р. витрачено 445,57 млн грн (у т.ч. власних коштів підприємств – 364,57 млн грн, що склало 81,82 % від загального обсягу фінансування, коштів державного бюджету – 8,43 млн грн або 1,89 %, з обласного та місцевих бюджетів – 4,79 млн грн або 1,08 %, інвестицій з інших джерел – 67,78 млн грн або 15,21 %);

- *продовжується зростання середньомісячної заробітної плати.* Так, станом на 1 липня 2013 р. номінальна зарплата зросла на 8 % (реальна – на 7,3 %) і склала 3656 грн;

- *відбувається поступове погашення заборгованості вугільних підприємств з виплати заробітної плати.* Протягом шести місяців 2013 р. на вуглевидобувних підприємствах виплачено 5958,1 млн грн заробітної плати (у тому числі поточної – 5934,3 млн грн). Станом на 1 липня 2013 р. заборгованість склала 453,2 млн грн (борг власне перед працівниками становить 1,2 % від вказаної суми і складає 5,3 млн грн);

- *покращується якість надання медичних послуг населенню.* Так, у межах реформування системи охорони здоров'я протягом звітного періоду розпочав роботу єдиний обласний Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф з 11 станціями швидкої медичної допомоги;

- *проводиться цілеспрямована робота щодо вирішення проблем соціального захисту дітей (особливо дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування).* Протягом першого півріччя 2013 р. до сімейних форм виховання влаштовано 7931 дитину (80,1 % від загальної кількості таких дітей). Протягом січня-червня поточного року в області було створено 22 прийомні сім'ї (до яких вже влаштовано 50 дітей) та 6 дитячих будинків сімейного типу (до яких влаштовано 24 дитини);

- *з метою модернізації мережі навчальних закладів за напрямом «Реформа освіти та розвиток науково-технічної сфери» проводиться робота щодо задоволення потреб усіх бажаних отримати дошкільну освіту.* Станом на 1 липня 2013 р. рівень охоплення дітей дошкільного віку дитячими садками зріс з 80 % до 85,3 %. Усіма формами дошкільної освіти охоплено 92 % дітей дошкільного віку та 100 % дітей у віці п'яти років.

Водночас, у першому півріччі 2013 р. у розвитку регіону проявились такі негативні тенденції:

- *продовження спаду промислового виробництва.* Так, у січні-червні 2013 р. індекс

виробництва промислової продукції Донецької області склав 90 %. Зокрема, скорочення відбулось в хімічній і нафтохімічній промисловості (на 0,9 %), у вугільній промисловості (на 4,1 %), у виробництві будівельних матеріалів та іншої неметалевої мінеральної продукції (на 6,8 %), у виробництві і розподілі електроенергії (на 8,7 %), у виробництві коксу і продуктів нафтопереробки (на 11,3 %), у видобутку неенергетичних корисних копалин і розробці кар'єрів (на 17,5 %), в машинобудуванні (на 22,7 %), у легкій промисловості (на 26,5 %). Основною причиною спаду промислового виробництва області є зниження попиту на зовнішніх ринках збуту металу. Обсяг видобутку рядового вугілля протягом січня-червня 2013 р. склав 18,6 млн т, що менше аналогічного періоду 2012 р. на 6,5 %. Обсяг виробництва готового вугілля, що включає відвантаження рядового вугілля (у тому числі для подальшого збагачення) і виробництво продуктів збагачення, за січень-червень 2013 р. склав 15,3 млн т і порівняно з відповідним періодом 2012 р. зменшився на 3,9 %;

- *продовження спаду у будівельному комплексі.* Внаслідок завершення будівництва інфраструктурних об'єктів до Євро-2012 та зниження ділової активності під впливом кризових явищ у світовій економіці загальний обсяг будівельної продукції області зменшився порівняно з першим півріччям 2012 р. на 34,4 %. Суперечливість нинішньої ситуації в будівельному комплексі полягає у тому, що необхідність модернізації реального сектору економіки та розвитку соціальної сфери вимагає збільшення масштабів будівельної діяльності (і потенціал будівельних підприємств Донецької області це дозволяє), проте фінансові можливості інвесторів залишаються досить обмеженими;

- *сповільнення динаміки надходження іноземних інвестицій.* Так, протягом першого півріччя 2013 р. в економіку області надійшло лише 75,1 млн дол. прямих іноземних інвестицій проти 127,5 млн дол. у відповідному періоді 2012 р.;

- *збереження територіальних диспропорцій щодо залучення інвестиційного капіталу в обласний центр та інші промислові міста регіону.* Так, із загального обсягу іноземного акціонерного капіталу на м. Донецьк припадає 59,6 % (1937,2 млн дол.), на м. Маріуполь – 14,5 % (470,1 млн дол.), на м. Горлівка – 5,6 % (181,3 млн дол.), на м. Артемівськ – 4,8 % (156,8 млн дол.), на м. Макіївка – 4,1 % (132,2 млн дол.), на м. Єнакієве – 3 % (98,3 млн дол.);

- *продовження негативних процесів на ринку праці.* Так, рівень зареєстрованого безробіття в області на кінець червня 2013 р. склав 1,3 % населення працездатного віку. За методологією Міжнародної організації праці рівень безробіття економічно активного населення працездатного віку складає 9 %. Серед загальної кількості зареєстрованих безробітних переважають жінки (60,7 % від усіх зареєстрованих безробітних), значною є частка молоді (41,6 %). Навантаження зареєстрованих безробітних на одне вільне робоче місце склало 8 осіб;

- *Донецька область є найбільшим серед регіонів України боржником з виплати заробітної плати.* Так, станом на 1 липня 2013 р. заборгованість по заробітній платі в цілому по області (включаючи підприємства-банкрути та ті, що припинили діяльність) склала 159 млн грн (16,1 % від загального обсягу боргів по Україні).

Рішення органів влади, які мали найбільший вплив на розвиток регіону

У першому півріччі 2013 року на регіональному рівні тривала реалізація національних проектів та розробка низки регіональних програм, що значно вплинуло на соціально-економічний розвиток області.

1) Реалізація національних проектів у Донецькій області:

- з метою забезпечення реалізації *Національного проекту «Індустріальні парки України»* (створення промислово-виробничої інфраструктури, визначеної Законом України «Про індустріальні парки»), проведено інвентаризацію наявних вільних земельних ділянок, де можуть бути створені такі об'єкти;

- в межах реалізації *Національного проекту «Відроджене скотарство»* (реалізація програм розвитку скотарства) у ТОВ «КроносДон» Великоновосілківського району продовжується будівництво сучасного молочного комплексу;

- в рамках реалізації *Національного проекту «Зерно України»* (розвиток зерновиробництва з високими виробничими та економічними показниками) продовжується будівництво трьох елеваторів (загальна місткість кожного складатиме 108 тис. т).

2) У першому півріччі 2013 р. було започатковано нові регіональні програми:

- *Програма економічного і соціального розвитку Донецької області на 2013 рік*, що передбачає реалізацію заходів, спрямованих на підвищення рівня життя населення за рахунок створення умов для сталого економічного розвитку регіону. *Кількісні та якісні прогнозні показники Програми:* забезпечення зростання загального обсягу промислового виробництва до попереднього року на 2,7 %; валової продукції сільського господарства по всіх категоріях господарств у порівнянних цінах 2010 р. – на 7,4 %; зростання фонду оплати праці – на 1,9 млрд грн.; середньомісячної заробітної плати – на 7,3 %; надходжень податків, зборів та інших обов'язкових платежів до бюджетів усіх рівнів – на 0,3 %; скорочення податкового боргу до бюджетів усіх рівнів – на 10,0 %; заборгованості з виплати заробітної плати працівникам економічно активних підприємств – на 48,4 % тощо;

- *Регіональна програма розвитку малого і середнього підприємництва в Донецькій області на 2013-2014 роки*, яка є складовою реалізації Регіональної стратегії розвитку малого та середнього бізнесу в Донецькій області на період до 2016 року. Програму розроблено з урахуванням завдань та положень Програми економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року та Стратегії економічного і соціального розвитку Донецької області на період до 2015 року. Головною метою Програми є підвищення ролі малого і середнього бізнесу під час структурної перебудови економіки регіону та формування середнього класу. *Кількісні та якісні прогнозні показники Програми:* на кінець 2014 р. очікується зростання кількості малих та середніх підприємств до 62 одиниць на 10 тис. осіб населення; питомої ваги малих та середніх підприємств у загальному обсязі реалізованої продукції – до 37 %; чисельності працюючих на малих та середніх підприємствах – на 6,8 %; щорічне зростання надходжень до бюджетів усіх рівнів від діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва – на 10 %; створення 90 тис. нових робочих місць;

- *Програма зайнятості населення Донецької області на період до 2017 року*, яка реалізується з метою зменшення рівня безробіття. *Кількісні та якісні прогнозні показники Програми:* збільшення у порівнянні з 2012 р. чисельності зайнятого населення на 4,7%; збільшення кількості працівників, які підвищили свою кваліфікацію, на 14 %; збільшення чисельності працевлаштованих випускників ВНЗ у 1,5 разу;

- *План дій з охорони навколишнього природного середовища Донецької області на 2013-2020 роки*, розроблений з урахуванням загальнодержавного підходу та реалій екологічної ситуації в регіоні. Головна мета Плану дій – забезпечення екологічної безпеки шляхом попередження і мінімізації негативного впливу людської діяльності на навколишнє природне середовище, раціонального використання і збереження природних ресурсів, перехід до екологічно збалансованого розвитку. Внаслідок реалізації Плану очікується зменшення викидів шкідливих речовин до атмосфери та забруднених стічних вод до водних об'єктів, поліпшення якісного стану сільськогосподарських земель, збереження біорізноманіття;

- *Регіональна комплексна Програма «Молодь і сім'я Донеччини 2013-2017 роки»*, спрямована на створення в регіоні дієвої системи підтримки молоді, всебічного розвитку сім'ї, попередження насильства в сім'ї, протидія торгівлі людьми тощо.

Першочергові завдання щодо подолання перешкод та досягнення збалансованого розвитку регіону:

- підтримка металургійного комплексу області, що потребує заходів щодо стимулювання розвитку внутрішнього ринку металопродукції; зростання попиту на металопродукцію; залучення інвестицій для проведення ефективної модернізації виробництва;
- подальше оновлення у регіональних програмах механізмів стимулювання економічного та соціального розвитку;
- збільшення масштабів будівельної діяльності (розвиток будівельного комплексу може розглядатись як один з напрямів збільшення внутрішнього ринку металопродукції);
- залучення приватних інвесторів до реалізації соціальних програм через механізм державно-приватного партнерства;
- удосконалення системи контролю за діяльністю підприємств у контексті виконання ними законодавства про оплату праці та дотримання соціальних стандартів;
- поширення позитивного досвіду підприємств у сфері застосування енергозберігаючих технологій з метою збільшення частки енергоефективних підприємств у економіці області;
- зменшення залежності економіки регіону від результатів діяльності вугільної та металургійної промисловості (зокрема, продовження впровадження заходів, спрямованих на розвиток нових галузей);
- проведення моніторингу реалізації нових регіональних програм для їх оперативного удосконалення.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Протягом першого півріччя 2013 року розвиток регіону відзначився наступними позитивними тенденціями:

- зростання обсягів виробництва у окремих галузях промисловості: текстильному виробництві і випуску одягу (на 25,4 %); виробництві харчових продуктів та напоїв (на 12,9 %); виробництві гумових і пластмасових виробів (на 7,0 %);
- збільшення виробництва продукції сільського господарства в усіх категоріях господарств (на 4,6 %); зростання виробництва продукції лісового господарства (на 12 %);
- збільшення обсягу залучених прямих іноземних інвестицій на 38,5 млн дол. за період з початку року. Загальний обсяг залучених іноземних інвестицій з початку інвестування і на 1 липня 2013 р. становить 672,5 млн дол. США (на одну особу населення припадає 487,9 дол.);
- зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників (на 6,5 %).

Водночас, у першому півріччі 2013 р. у розвитку регіону проявились такі негативні тенденції:

- зниження загального обсягу виробництва промислової продукції (на 8,4 %). Зокрема, відбулось скорочення виробництва на підприємствах з виготовлення виробів з деревини (на 1,2 %), готових металевих виробів (на 17,6 %), машинобудування (на 18,9 %) тощо;
- зберігається від'ємне сальдо зовнішньої торгівлі (31 млн дол.), при цьому коефіцієнт покриття експортом імпорту становить лише 0,87;
- зменшення обсягу капітальних інвестицій – протягом першого півріччя залучено лише 72,4 % обсягу інвестицій цього ж періоду минулого року; основним джерелом фінансування (52,1 % загального обсягу) залишаються власні кошти підприємств і організацій;
- зменшення обсягу виконаних будівельних робіт на 2,1 %;
- зростання заборгованості з виплати заробітної плати. Так, за період з початку року заборгованість зросла на 12 % і досягла 10 млн грн.

Чинники, що визначили розвиток регіону, та проблеми, які мали місце у першому півріччі 2013 р.

Аналіз розвитку господарського комплексу області свідчить про те, що у першому півріччі 2013 р. у значній кількості галузей мали місце позитивні тенденції, реалізовувались організаційні заходи щодо вирішення проблемних питань та мінімізації їх впливу на економіку, зміцнювався базис для інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності, вирішувались важливі соціальні питання.

На цей час в області завершено нормативну грошову оцінку земель. У процесі здійснення земельної реформи 203,2 тис. громадян набули право на земельну частку (пай). Завершено реформування у 315 недержавних сільськогосподарських підприємствах, на основі яких створено 352 приватних агроформувань.

З метою поліпшення бізнес-клімату і створення сприятливих умов для надходження інвестицій та забезпечення економічного зростання продовжувалась робота щодо зменшення адміністративних бар'єрів на шляху входження нових суб'єктів підприємницької діяльності на ринок. Завдяки залученню міжнародної технічної

допомоги в рамках проекту «Підвищення підприємницького потенціалу прикордонних територій шляхом створення інституцій підтримки підприємництва» було створено 3 бізнес-інкубатори (у містах Івано-Франківську, Городенці та Рогатині), що дало можливість новоствореним суб'єктам господарювання безкоштовно користуватись офісними приміщеннями, оргтехнікою та засобами зв'язку.

Поряд з цим, розвиток регіону стримувався наступними чинниками:

1) Зменшення обсягів виробництва промислової продукції, що мало місце у першому півріччі 2013 р., пов'язане перш за все з тривалими зупинками ПАТ «Нафтохімік Прикарпаття» (причина – відсутність нафтової сировини), зупинкою виробництва ТОВ «Карпатнафтохім» (у тому числі у зв'язку з регламентними ремонтними роботами), зменшенням попиту на продукцію легкої та деревообробної галузей тощо.

2) Недостатньою є державна підтримка галузі тваринництва всупереч «Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для розвитку галузі тваринництва» (Постанова Кабінету Міністрів України від 18 березня 2009 р. № 282), що пояснюється завищеними критеріями щодо чисельності поголів'я худоби, необхідної для отримання відшкодування.

3) Спостерігається недофінансування з державного бюджету об'єктів соціально-культурної сфери в рамках субвенційно-дотаційних механізмів.

4) Зростає невдоволення мешканців області внаслідок забруднення території області небезпечними речовинами і токсичними відходами. Так, населення м. Калуша і Калуського району потерпає внаслідок накопичення висококонцентрованих розсолів у Домбровському кар'єрі, просідання поверхні землі на території шахтних полів та накопичення 8 тис. т твердих токсичних відходів.

Першочергові завдання щодо подолання перешкод та досягнення збалансованого розвитку регіону:

- забезпечення розбудови інфраструктури аграрного ринку, сприяння процесу формування інтегрованих структур кооперативного типу у виробництві, зберіганні, збуті та переробці сільськогосподарської продукції;

- сприяння формуванню привабливого інвестиційного клімату, зменшенню тіньових трансакційних витрат інвесторів та підприємств;

- налагодження системи моніторингу стану адміністративних, економічних та інших бар'єрів, які перешкоджають розвитку підприємництва в різних видах діяльності;

- постійне поширення інформації щодо можливостей розвитку підприємництва в регіоні;

- збільшення обсягу введення в експлуатацію житла за рахунок усіх джерел фінансування, у тому числі за рахунок реконструкції та капітального ремонту наявного житлового фонду, будівництва соціального житла; забезпечення пріоритетної підтримки державних цільових програм житлового будівництва для військовослужбовців, сільських забудовників, молоді, інших вразливих верст населення;

- подальша популяризація рекреаційно-туристичного потенціалу області в Україні та за кордоном;

- налагодження співробітництва з національними турпредставництвами інших країн і національними курортними асоціаціями з метою включення до їх пропозиції туристичного продукту Івано-Франківської області.

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Протягом першого півріччя 2013 року розвиток регіону відзначився наступними позитивними тенденціями:

- збільшення обсягів валової продукції сільського господарства (на 4,1 %), у т.ч. виробництва продукції рослинництва (на 7,0 %) та тваринництва (на 2,6 %);

- приріст з початку року сукупного обсягу залучених іноземних інвестицій (на 1,8 %, або на 29,7 млн дол. США). В основному іноземний капітал акумульовано на підприємствах промисловості (42,3 % від загального обсягу), фінансової і страхової діяльності (29,0 %);

- пожевлення зовнішньої торгівлі товарами з країнами ЄС (у першому півріччі 2013 р. експорт товарів з Львівської області збільшився на 6,1 %; імпорт – на 3,6 %). Збільшення експорту області у зазначений період зумовлене покращенням торговельних відносин з Польщею (28,1 % загального обсягу експорту області), Німеччиною (12,3 %), Данією (6,7 %) та Чехією (5,5 %); в імпортних операціях – з Польщею (29,5 % загального обсягу імпорту області), Німеччиною (14,6 %) та Литвою (3,7 %);

- покращення сальдо зовнішньої торгівлі послугами. У першому півріччі 2013 р. експорт послуг збільшився удвічі, порівняно з аналогічним періодом попереднього року; імпорт послуг – у 1,5 разу; позитивне сальдо зовнішньої торгівлі послугами склало 134,4 млн дол. США. Експорт послуг до країн ЄС становив 59,6 % загального обсягу експорту послуг області; імпорт послуг з країн ЄС перевищив 80 % загального обсягу імпорту послуг області;

- зростання обороту роздрібною торгівлі (на 7,9 % або 1,7 млрд грн) та обороту ресторанного господарства (на 1,1 % або 122,1 млн грн);

- часткове вирішення проблем укомплектування вакансій на ринку праці та зростання на 25,0 % кількості працевлаштованих незайнятих громадян. Кількість вакансій із заробітною платою вище мінімальної збільшилася на 5,8 в. п. і склала 86,9 %. Офіційний статус безробітних на кінець червня 2013 р. отримали на 18,9 % громадян менше, ніж на відповідну дату попереднього року;

- зростання середньомісячної номінальної заробітної плати на 8,5 %. Про стабілізацію ситуації у сфері зайнятості і оплати праці свідчить зниження рівня загальної інтенсивності міграції населення порівняно із січнем-червнем 2012 р. (кількість прибулих в область збільшилась на 9,4 %, а кількість вибулих з області зменшилась утричі).

Водночас, у першому півріччі 2013 р. у розвитку регіону проявились такі негативні тенденції:

- зменшення обсягу промислового виробництва на 2,6 %, у т.ч. в добувній промисловості (на 0,2 %), переробній промисловості (на 3,0 %) тощо;

- значне сповільнення темпів приросту капітальних інвестицій в економіку регіону, нераціональна структура інвестицій в основний капітал у реальному секторі економіки. Частка освоєних інвестицій в основний капітал у сільському господарстві склала лише 4,4 %, тоді як у промисловості – 40,9 %, будівництві – 23,7 %. Спостерігається істотне зменшення інвестицій у роздрібній торгівлі (на 61,2 %), транспорті (на 47,6 %), будівництві (на 30,4 %).

- збереження значного від'ємного сальдо зовнішньої торгівлі, яке за підсумками

першого півріччя 2013 р. склало 613,4 млн дол. США. Хоча покращення сальдо становило 29,0 %, залежність регіону від імпорту енергетичних матеріалів залишається надмірною.

- *зменшення обсягів будівельних робіт на 14,6 % та обсягу введеного в експлуатацію житла.* Так, якщо у першому півріччі 2012 р. введення в експлуатацію житла зросло в 2,2 разу, то за шість місяців 2013 р. введено в експлуатацію на 46,3 % менше житла (187,3 тис. м² загальної площі).

- *недостатні темпи зменшення заборгованості з виплати заробітної плати на економічно активних підприємствах.* Незважаючи на зменшення у січні-червні 2013 р. загальної суми боргу на 11,4 %, з цієї суми 60,4 % припало на економічно активні підприємства. Заробітна плата не виплачена вчасно 6,5 тис. працівників; середній розмір боргу в розрахунку на одного працівника становить 4832 грн, що в 1,7 разу перевищує розмір середньомісячної заробітної плати.

Чинники, що визначили розвиток регіону, та проблеми, які мали місце у першому півріччі 2013 р.

Основними чинниками, що визначали розвиток регіону, були:

- часткове фінансування важливих проектів розвитку регіону в рамках виконання Угоди щодо соціально-економічного розвитку Львівської області між Кабінетом Міністрів України та Львівською обласною радою (у першому півріччі фактичний обсяг фінансування спільних заходів з державного бюджету становив 25,2 млн грн, або 8,7 % від запланованих обсягів, та скеровувався на реструктуризацію і розвиток базових галузей промисловості – 3,2 млн грн, на розвиток системи життєзабезпечення населених пунктів – 14,0 млн грн, на створення ефективної системи охорони навколишнього природного середовища – 0,9 млн грн, на збереження історико-культурної спадщини – 7,1 млн грн); також отримано субвенцій з державного бюджету на виплату державної допомоги у розмірі 1,65 млрд. грн, що на 22,9 % більше ніж за аналогічний період попереднього року; додатково виділено на ремонт доріг 30 млн грн та на реалізацію інвестиційних програм 33 млн грн;

- фінансування проектів соціально-економічного розвитку Львівської області організаціями міжнародної технічної допомоги. Зокрема, отримано грант Світового банку на розвиток охорони здоров'я на 4 млн дол. США; спільно зі Східним комітетом німецької економіки здійснюється розробка та реалізація проекту «Енергетичне місто» у м. Жовква; триває реалізація проектів в рамках Програми транскордонного співробітництва Польща-Білорусь-Україна 2007-2013;

- реалізація Національного проекту «Олімпійська надія 2022» та створення оргкомітету з підготовки заявки до Міжнародного олімпійського комітету про здобуття права на проведення в 2022 році Зимових Олімпійських та Паралімпійських ігор у Львові, Тисовці (Львівська область) та Боржаві (Закарпатська область); підвищення інвестиційної привабливості територій навколо запланованих об'єктів спортивної інфраструктури.

- ухвалення регіональних програм у різних сферах соціально-економічного розвитку, збільшення кількості програмних документів та деяке зміщення акцентів на соціальну політику, будівництво житла, ресурсо- та енергоефективність. Втім, зберігаються негативні прояви недостатньо комплексного підходу до стратегічного планування та програмування регіонального і місцевого розвитку;

- поступове покращення інвестиційного середовища, розвиток міжрегіонального співробітництва, зокрема у сферах туризму, промисловості, торгівлі, культури;

- активізація роботи соціальних служб щодо покращення зайнятості населення, зокрема незайнятих та безробітних громадян, збільшення кількості профорієнтаційних заходів з працевлаштування та укомплектування вакансій; розвиток системи соціального партнерства та покращення соціального діалогу в регіоні. Спостерігається посилення уваги регіональних органів державного управління до попередження захворюваності та покращення здоров'я населення, його інтелектуального та культурного розвитку,

активізації процесів відтворення трудового потенціалу.

Проблемами, які стримували розвиток регіону, були:

- низька інвестиційна привабливість, малі обсяги діяльності, високий рівень збитковості та фінансово-ресурсна обмеженість підприємств реального сектору регіонального економічного комплексу (передусім АПК, промисловості, будівництва, транспорту);
- відсутність чіткого бачення та комплексного планування і належного інвестиційного, фінансово-кредитного, інтелектуально-кадрового забезпечення розвитку базових видів економічної діяльності як в обласному центрі, так і на території регіону;
- відсутність програм та нерозвиненість інфраструктури інноваційної, освітньої та науково-дослідної діяльності в цілях інтелектуалізації економіки регіону;
- низька активність влади та суб'єктів підприємництва щодо створення міжрегіональних, міжсекторальних та міжгалузевих інтегрованих виробничих систем;
- низький рівень соціально-економічного розвитку та якості життя населення у сільських поселеннях, на віддалених та прикордонних територіях, що призводить до нераціонального розміщення населення та господарських ресурсів, погіршення соціальної і демографічної ситуації, надмірної зовнішньої трудової міграції населення;
- низька якість дорожньо-транспортної інфраструктури та автомобільних доріг (станом на 1 липня 2013 р. Держаним агентством Автомобільних доріг України визначено, що якість автошляхів у Львівській області найнижча в Україні), неефективне використання коштів та недофінансування ремонтних робіт на дорогах, що стримувало розвиток та негативно впливало на ефективність функціонування підприємств багатьох видів економічної діяльності та якість перевезення пасажирів;
- зростання кількості об'єктів незавершеного будівництва (на початок 2013 р. у області зареєстровано 886 таких об'єктів, що на 1,5 % більше, ніж у 2012 р., у т.ч. 180 відносяться до закладів освітнього, медичного та оздоровчого призначення, 281 інженерна споруда; для завершення цих об'єктів відсутнє фінансування у місцевих бюджетах);
- загострення енергетичних та екологічних проблем, у т.ч. через відсутність водовідведення, централізованого вивозу сміття та його переробки у більшості периферійних населених пунктах (серед 1849 населених пунктів області лише у 229 є водогони, 62 обладнані каналізацією, 396 газифіковані; лише 13 сміттєзвалищ із 671 отримали у 2013 р. дозвіл та ліміт на утворення і розміщення відходів), особливо гострими є ці проблеми у віддалених районах області; нагального вирішення вимагає проблема функціонування несанкціонованих і неконтрольованих звалищ відходів.

Рішення органів влади, які мали найбільший вплив на розвиток регіону

У 2013 р. у Львівській області було прийнято низку традиційних (програми соціально-економічного та культурного розвитку, залучення інвестицій, розвитку малого і середнього підприємництва, житлового будівництва, енергозбереження, виставкової діяльності, АПК, міжнародного співробітництва, підтримка місцевого розвитку та ін.), а також нових («Безпечна Львівщина») регіональних і місцевих програм соціально-економічного розвитку.

Проте значного впливу на соціально-економічний розвиток регіону їх реалізація не мала, передусім, через типовість та повторюваність більшості заходів з року в рік, а також низьку активність представників влади, громадських та підприємницьких структур щодо виконання цих заходів. Загалом на 30 червня 2013 р. затверджено 75 обласних програм, з яких заходи 36 програм не фінансувалися, а 8 програм – не передбачали фінансування. Всього протягом січня-червня здійснювалось фінансування заходів 31 програми, у тому числі найнижчий рівень фінансування мали соціальні програми: у справах сім'ї, молоді та дітей – 9 програм, що профінансовані на 17,5 % від річних обсягів; у сфері охорони

здоров'я, фізкультури та спорту – 5 програм (на 22,7 %); у сфері культури – 5 програм (на 6,8 %); з питань енергоефективності – 2 програми (на 9,9 %); у сфері освіти – 2 програми (на 1,4 %); з розвитку житлово-комунального господарства – 4 програми (на 2,3 %); додатки до Програми соціально-економічного та культурного розвитку Львівської області на 2013 рік щодо будівництва, реконструкції та ремонту соціально важливих об'єктів області і вирішення екологічних проблем за кошти обласного бюджету не фінансувались.

З метою визначення стратегічних пріоритетів розвитку та інформатизації системи освіти області затверджено Програму розвитку освіти Львівщини на 2013-2016 роки, що дозволить забезпечити підвищення якості життя населення шляхом створення умов для самореалізації, особистісного розвитку, модернізації змісту, методів, форм навчання і виховання, систем контролю і оцінювання в освітній сфері.

З метою вирішення проблеми забезпечення житлом соціально вразливих верств населення прийнято Регіональну програму підтримки індивідуального житлового будівництва на селі «Власний дім» на 2013-2015 роки та Обласну цільову програму забезпечення молоді житлом у Львівській області на 2013-2017 роки. Дієвим заходом реалізації цих програм уже стала робота «Єдиного вікна» з питань пільгового іпотечного кредитування: за перше півріччя видано 41 іпотечний кредит.

Певну увагу приділено збереженню історичної та культурної спадщини. Втім, незважаючи на прийняті Регіональну програму розбудови сфери охорони культурної спадщини Львівської області на 2013-2015 роки та Програму розвитку культури на 2013 рік, а також розробку і презентацію Львівською ОДА у першому півріччі 2013 р. нового каталогу інвестиційних пропозицій щодо історико-культурних об'єктів, до якого внесено 41 пам'ятку, у т.ч. Бродівський, Свіржський та Поморянський замки, у регіоні склалася критична ситуація у цій сфері. Не виконують взяті на себе зобов'язання і концесіонери замків, що негативно впливає на інвестиційний клімат у регіоні.

Першочергові завдання щодо подолання перешкод та досягнення збалансованого розвитку регіону

1. Прийняття та реалізація стратегії (головна мета – планування просторово-територіального і структурного розвитку суб'єктів базових видів економічної діяльності) і **програми розвитку реального сектору економіки області до 2020 року** з її наповненням дієвими заходами та достатнім фінансуванням. Фінансування програми має спрямовуватись виключно на «тверді» (за методологією міжнародних організацій технічної фінансової допомоги) статті витрат, тобто створення і наповнення фондів розвитку, формування і підтримку інфраструктурних інституцій, реалізацію інвестиційно-інноваційних проектів тощо.

2. Активне планування та розвиток інфраструктури інноваційної, освітньої та науково-дослідної діяльності з метою інтелектуалізації економіки регіону. Доцільно розробити методичні рекомендації для владних структур усіх рівнів щодо методології інтелектуалізації, її завдань, механізмів та засобів забезпечення, а також впровадити щоквартальний статистичний та експертний моніторинг обсягів і рівня інтелектуалізації регіонального економічного комплексу.

3. Прийняття та реалізація регіональної програми розвитку міжрегіональних, міжсекторальних та міжгалузевих локальних інтегрованих виробничих систем (кластерів та інших інтеграційних форм господарювання).

4. Реалізація заходів (переважно з застосуванням механізму державно-приватного партнерства), спрямованих на підвищення рівня соціально-економічного розвитку та якості життя населення у сільських поселеннях та на периферійних територіях. Цільовими орієнтирами політики у цьому напрямі мають стати створення умов, комфортних для проживання сільського населення, розбудова житлово-комунальної,

комунікаційної та соціальної інфраструктури, покращення рівня забезпеченості населення об'єктами торгівлі і споживчих послуг, розвиток мережі інституцій соціальної підтримки і допомоги, створення сприятливого середовища для розвитку малого і середнього підприємництва, покращення транспортної доступності, забезпечення сталого розвитку та підвищення рівня енергетичної незалежності сільських поселень та віддалених територій.

5. Узгодження діяльності Міністерства соціальної політики України, регіонального та місцевих управлінь соціального захисту населення, центрів зайнятості, організацій працівників та роботодавців з метою **прийняття та подальшої реалізації заходів нових програмних документів, спрямованих на реалізацію альтернативних форм зайнятості і працевлаштування громадян, розвиток інфраструктури ринку праці та соціальної сфери, зростання соціальної відповідальності підприємств, легалізації зайнятості та заробітної плати; запровадження систематичного моніторингу у цій сфері.**

6. **Активізація діяльності регіональних органів влади з розробки програм соціального захисту малозабезпечених категорій громадян** для збільшення обсягів охоплення послугами відпочинку і оздоровлення дітей та молоді, підвищення рівня адресності соціальної допомоги.

7. **Ініціювання** регіональними органами влади **процесу реформування системи бюджетних трансфертів** при розробці нової редакції Угоди щодо соціально-економічного розвитку Львівської області між Кабінетом Міністрів України та Львівською обласною радою, передбачивши збільшення обсягів фінансування на реалізацію стратегічно важливих регіональних цільових програм та заходів, у т. ч. у сфері розбудови та модернізації автодоріг, дорожньо-транспортної інфраструктури сільських та віддалених від обласного центру територій.

8. **Диверсифікація джерел фінансування заходів регіональних і місцевих соціально-економічних програм** передусім шляхом поширення та збільшення обсягів державно-приватного партнерства, залучення коштів фондів ЄС, активізації транскордонного, міжрегіонального та міжгалузевого співробітництва.

9. **Активізація діяльності щодо збереження історико-культурної спадщини регіону** шляхом спрощення процедур їх обслуговування інвесторами, надання їм інформації, технічної документації та необхідних погоджень на реалізацію інвестиційних проектів у цій сфері.

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Протягом першого півріччя 2013 року розвиток регіону відзначився наступними позитивними тенденціями:

- *зростання обсягу виробництва валової продукції сільського господарства* порівняно з січнем-червнем 2012 р. на 23,4 % (у т.ч. у сільськогосподарських підприємствах – на 41,8 %, а у господарствах населення – на 8,6 %). Зокрема, виробництво продукції рослинництва збільшилось на 58,9 %;

- *покращення сальдо зовнішньої торгівлі*. Попри те, що експортні поставки скоротились на 2,5 % і склали 794,8 млн дол., імпорт скоротився ще більш помітно – на 28,6 % і склав 870 млн дол.;

- *зростання середньомісячної номінальної заробітної плати* штатних працівників на 9,9 % до 2857 грн;

Водночас, у першому півріччі 2013 р. у розвитку регіону проявились такі негативні тенденції:

- *зменшення обсягів промислового виробництва* на 5,4 % (загалом по Україні – 5,3 %). Зокрема, у добувній промисловості випуск продукції зменшився на 0,8 %, у переробній – на 5,6 %. На підприємствах з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів обсяг продукції скоротився на 6,8 %;

- *скорочення обсягів будівництва* на 19,8 % (загалом підприємствами області було виконано будівельних робіт на суму 1620,7 млн грн);

- *збільшення у порівнянні з початком року заборгованості з виплати заробітної плати* на 1,6 % (або на 1,4 млн грн), що станом на кінець червня перевищила 90 млн грн.

Чинники, що визначили розвиток регіону, та проблеми, які мали місце у першому півріччі 2013 р.

Статистичні дані засвідчили, що у січні-червні 2013 р. у соціально-економічному розвитку регіону спостерігався певний спад. Повною мірою скорочення виробництва у промисловості та будівництві можна пояснити його значним зростанням у попередні періоди, викликаним проведенням фінальної частини Євро-2012 (що потребувало залучення додаткових потужностей для гідного проведення спортивних змагань). Збільшення заборгованості з виплати заробітної платні відбувається внаслідок зменшення обсягів промислового виробництва (найвища частка заборгованості, а саме 15,2 % припадає на переробну промисловість). Важливим є те, що частка невикраденої заробітної платні, що припадає на економічно активні підприємства, становить 41,9 % від усього боргу, тоді як на економічно неактивні підприємства припадає лише 12 %.

Поряд з цим, інвестиційна привабливість області покращується. Так, згідно дослідження Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами, Харківщина посіла перше місце серед регіонів України за індексом інвестиційної привабливості. При складанні зазначено індексу враховувались 18 чинників, серед яких були як «жорсткі» фактори (природні та трудові ресурси, інноваційний потенціал, географічне положення, споживчий сегмент, бізнес-сегмент, інфраструктура), так і «м'які» (діловий клімат, відкритість влади, правила і процедури реєстрації бізнесу).

Рішення органів влади, які мали найбільший вплив на розвиток регіону

5 березня 2013 р. було затверджено Програму економічного і соціального розвитку

Харківської області на 2013 рік. В основі Програми було покладено виконання ключових положень Програми економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» та першочергових завдань у соціальній та економічній сферах, визначених Президентом України. Метою програми є зростання добробуту та підвищення якості життя населення шляхом втілення пріоритетів Стратегії сталого розвитку Харківської області до 2020 року та реалізації завдань Національного плану дій на 2013 рік.

17 січня 2013 року Харківська обласна рада на позачерговій сесії погодила проект Угоди про розподіл вуглеводнів між Україною, компанією «Шелл» та ТОВ «Надра Юзівська» щодо розвідки, розробки та видобутку сланцевого газу на Юзівській ділянці, розташованій на території Донецької та Харківської областей. Підписання цієї угоди та початок розробки родовища є вкрай важливими як для області, так і для країни в цілому, оскільки призведе до появи нового власного джерела природного газу, що є складовою енергетичної незалежності України.

Розроблено проект Концепції розвитку туризму в Харківській області до 2020 року. Концепцією заплановані заходи щодо розвитку історико-культурного, сільського, «зеленого» та спортивного туризму. Задля інтенсифікації розвитку туристичної галузі визначено такі завдання: стимулювання розвитку об'єктів туристичної інфраструктури; розробка інноваційних туристичних продуктів, оновлення існуючих туристичних маршрутів; популяризація регіонального туристичного продукту на внутрішньому та міжнародному ринках; забезпечення туристичної індустрії професійними кадрами. Реалізація Концепції має забезпечити прискорення темпів реформування економіки Харківської області, зміцнити дохідну базу бюджету, залучити довгострокові інвестиції у високотехнологічні об'єкти дозвілля, поглибити міжнародні зв'язки та поліпшити міжнародний імідж регіону.

Розроблено та направлено на узгодження законопроект щодо введення преференцій для технополісу «П'ятихатки». Ухвалення цього законопроекту створить умови для залучення інвестицій, що будуть спрямовані на розвиток технополісу. У подальшому це дозволить стимулювати створення нових підприємств та їх розвиток.

Першочергові завдання щодо подолання перешкод та досягнення збалансованого розвитку регіону:

- забезпечення можливості повноцінного функціонування промислових підприємств області з мінімальним рівнем залежності від зовнішніх чинників;
- розробка системи контролю за рівнем виплати заробітної плати працівникам підприємств (з особливою увагою до розрахунків на економічно активних підприємствах);
- стимулювання будівництва нового житла (особливо його соціальних видів) та залучення інвестицій в область;
- сприяння розвитку туризму (зокрема, важливо підтримувати інтерес до області з боку іноземних туристів). Актуальним залишається питання створення умов для прийому туристів, що відвідають область під час проведення змагань у рамках чемпіонату Європи з баскетболу.

ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

Протягом першого півріччя 2013 року розвиток регіону відзначився наступними позитивними тенденціями:

- зростання обсягу виробленої *промислової продукції* на 3 %, а реалізованої – на 3,1 %;
- зростання обсягу *валової продукції сільського господарства* в усіх категоріях господарств на 0,6 % (загальний обсяг – 888 млн грн);
- збільшення *обороту роздрібної торгівлі* на 11,1 % (загальний обсяг – 5548 млн грн);
- зростання обсягу залучених з початку року *прямих іноземних інвестицій* на 6,1 %;
- зростання *середньомісячної заробітної плати* штатних працівників на 7,1 % (розмір середньомісячної заробітної плати склав 2380 грн). Реальна заробітна плата за січень-червень 2013 р. з урахуванням росту споживчих цін збільшилась на 8,6 %;
- зниження *рівня зареєстрованого безробіття* на 0,2 в. п. (безробіття складає 1,8 % від усього працездатного населення). Такі показники досягнуто, зокрема, завдяки створенню 8650 нових робочих місць (що становить 74,6 % річного завдання).

Водночас, у першому півріччі 2013 р. у розвитку регіону позначились такі негативні тенденції:

- погіршення *сальдо зовнішньої торгівлі* товарами та послугами, яке становило 5,3 млн дол. Так, обсяг експорту товарів та послуг протягом вказаного періоду становив 69,2 млн дол., а імпорту – 74,5 млн дол.;
- скорочення обсягу *виконаних будівельних робіт* на 2,1 % (загальний обсяг – 382,4 млн грн);
- зменшення обсягу *капітальних інвестицій* на 5,1%;
- збільшення порівняно з початком року *заборгованості підприємств з виплати заробітної плати* на 9,8 % (заборгованість склала 8,9 млн грн).

Рішення органів влади, які мали найбільший вплив на розвиток регіону

Протягом першого півріччя 2013 р. роботу місцевих органів виконавчої влади було зосереджено на виконанні Програми економічних реформ «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», Національного плану дій на 2013 рік, реалізації завдань і заходів програми економічного і соціального розвитку Чернівецької області на 2013 рік, підтримці малого та середнього бізнесу та формуванні сприятливого інвестиційного клімату.

Підсумки першого півріччя 2013 р. засвідчили, що в розвитку економіки області відбулося покращення окремих показників, а саме: обсягів реалізованої промислової продукції, виробництва валової продукції сільського господарства, обсягів виконаних будівельних робіт, обороту роздрібної торгівлі, обсягів прямих іноземних інвестицій, доходів місцевих бюджетів, середньомісячної заробітної плати. Про покращення ситуації в області свідчать і результати оцінки діяльності Ради міністрів АР Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських державних адміністрацій (область посіла 15 місце).

Значний вплив на розвиток регіону має Державна програма активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2013 р. № 187. Згідно неї, найважливішими напрямками зростання для області є:

- підвищення конкурентоспроможності та покращення інвестиційного клімату;
- підтримка базових галузей економіки регіону (агропромислового комплексу,

- машинобудування, енергетики);
- забезпечення розвитку легкої, деревообробної промисловості, it-технологій, та інших галузей, перспективних для розвитку малого і середнього бізнесу;
- розвиток високотехнологічних секторів економіки.

З метою подальшого розвитку економіки та соціальної сфери з початку 2013 р. регіональною владою було ухвалено низку важливих документів: регіональна програма розвитку малого і середнього підприємництва, обласна комплексна програма «Вчитель», обласна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури і спорту, комплексна програма реалізації державної політики з питань сім'ї, дітей та молоді, оздоровлення та відпочинку, протидії торгівлі людьми та забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків, обласна комплексна програма соціальної підтримки малозабезпечених верств населення «Турбота», обласна Програма підтримки національно-культурних товариств Чернівецької області, Комплексна програма охорони та збереження об'єктів культурної спадщини Чернівецької області, Комплексна програма забезпечення молоді житлом, обласна програма сприяння розвитку громадянського суспільства.

Рішенням XV сесії обласної ради від 14 березня 2013 р. було затверджено Програму економічного і соціального розвитку Чернівецької області на 2013 р., що відповідає ключовим положенням Програми економічних реформ на 2010-2014 роки. Зокрема, в Програмі передбачено заходи щодо створення базових передумов економічного розвитку, розвитку базових секторів економіки регіону, максимального сприяння для ведення бізнесу шляхом зниження бар'єрів, модернізації інфраструктури, підвищення ефективності соціального захисту, поліпшення доступності освіти та медицини, розвитку молодіжної політики та спорту. Метою Програми є зростання добробуту і підвищення якості життя населення за рахунок забезпечення позитивних структурних зрушень в економіці, підвищення її конкурентоспроможності як основи для збалансованого зростання стандартів та показників економічного розвитку.

Протягом поточного року триває реалізація Стратегії розвитку Чернівецької області на період до 2015 року. Пріоритетними напрямками економічного та соціального розвитку області визначено: транскордонне співробітництво, розвиток транспортної інфраструктури, розвиток високопродуктивного агропромислового комплексу та рекреаційно-туристичної сфери, технологічне оновлення харчової, легкої та деревообробної промисловості, протипаводковий захист, розвиток ЖКГ.

Першочергові завдання щодо подолання перешкод та досягнення збалансованого розвитку регіону:

- покращення роботи агропромислового комплексу на основі нових економічних підходів та ефективної фінансової підтримки;
- розвиток транскордонного економічного співробітництва суб'єктів підприємництва адміністративно-територіальних одиниць, що є членами Єврорегіону «Верхній Прут»;
- реалізація проекту з техніко-економічного обґрунтування відтворення транс'європейського транзиту територією України (відновлення найкоротших транс'європейських сполучень від Балтики до Середземномор'я в обхід Карпат, а також з Південної та Центральної Європи через Трансильванію і Буковину на схід);
- зменшення кількості об'єктів незавершеного будівництва соціальної інфраструктури;
- створення у регіоні сприятливих умов для залучення інвестицій. Формування та реалізація на регіональному рівні послідовної стратегії залучення прямих іноземних інвестицій;
- зниження заборгованості за надані житлово-комунальні послуги;
- збільшення обсягів надходжень до бюджету Пенсійного фонду за рахунок підвищення платіжної дисципліни;

- забезпечення екологічно збалансованого використання природних ресурсів, створення нових і розширення існуючих територій природно-заповідного фонду області.

ЧАСТИНА II. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ НА 2015-2020 РОКИ

Одним з пріоритетних напрямів Програми економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» є підвищення ролі і функцій регіонів у забезпеченні ефективного розвитку національної економіки. Це потребує розробки та взаємного узгодження довгострокових стратегій розвитку регіонів. Триває процес оновлення регіональних стратегій розвитку, проте досі не всі регіони мають ухвалені стратегії, розраховані на період до 2020 року.

З огляду на це, а також зважаючи на очікуване до кінця 2013 року ухвалення нової редакції Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, необхідним є уточнення пріоритетних напрямів розвитку регіонів на 2015-2020 роки з огляду на їх економічну спеціалізацію, наявний ресурсний потенціал та досягнутий рівень розвитку.

При цьому, **спільними пріоритетами для всіх регіонів** на зазначений період є:

- підвищення якості життя населення;
- забезпечення збалансованого просторового розвитку;
- покращення інвестиційного клімату, зростання інвестиційної привабливості територій;
- створення сприятливих умов для підприємницької діяльності;
- розширення міжрегіонального та міжгалузевого співробітництва;
- підвищення енергоефективності реального сектору економіки та комунального господарства;
- розвиток державно-приватного партнерства з метою підвищення ефективності використання ресурсного та інфраструктурного потенціалу регіонів.

Специфічні пріоритети для кожного регіону викладено нижче.

Регіон	Пріоритетні напрями розвитку регіонів, визначені Державною стратегією регіонального розвитку на період до 2015 року	Пріоритетні напрями розвитку на 2015-2020 роки
Автономна Республіка Крим	Розвиток курортно-рекреаційної сфери Розбудова та модернізація транспортної інфраструктури Впровадження енергозберігаючих та екологічних технологій на підприємствах видобувної та хімічної промисловості Розвиток зрошуваного землеробства Водозабезпечення. Захист територій від підтоплення Видобування енергетичних ресурсів на шельфі Чорного і Азовського морів Розвиток виноградарства та виноробства	Реформування санаторно-курортного і туристичного сектору Формування агросектору XXI століття Модернізація галузевої структури промисловості Розвиток транспортного потенціалу Створення середовища, сприятливого для життя
Вінницька область	Розвиток високотехнологічного агропромислового виробництва Будівництво автомобільних доріг, міжнародних транспортних коридорів Впровадження високих технологій у виробництві продукції машинобудування, побутової та електронної техніки	Підвищення конкурентоспроможності товарів та послуг, вироблених на Вінниччині. Перетворення агропромислового комплексу на високоефективний, конкурентоспроможний на внутрішньому та зовнішньому ринках сектор

	<p>Впровадження ресурсо- і енергозберігаючих технологій</p> <p>Розвиток інноваційно-інвестиційної діяльності, високотехнологічного, наукоємного приладобудування та машинобудування</p> <p>Стимулювання розвитку прикордонного співробітництва з Республікою Молдова</p> <p>Розвиток туристично-рекреаційної сфери</p>	<p>економіки регіону</p> <p>Модернізація транспортної та житлово-комунальної інфраструктури області</p> <p>Зменшення диспропорцій у розвитку економіки міст та районів області</p>
Волинська область	<p>Розвиток транскордонного співробітництва, прикордонної інфраструктури</p> <p>Розвиток туристично-рекреаційного комплексу</p> <p>Реструктуризація вугільної галузі</p> <p>Забезпечення випереджального розвитку та експортної орієнтації провідних галузей промисловості, логістики, високих технологій</p> <p>Реформування житлово-комунального господарства, водозабезпечення</p> <p>Впровадження ресурсо- і енергозберігаючих технологій</p> <p>Розвиток високотехнологічного агропромислового виробництва</p> <p>Вдосконалення залізничної мережі на території області (електрифікація залізничної колії від м. Ковеля до кордону України з Республікою Польща та Республікою Білорусь, реконструкція залізничних вокзалів у м. Луцьку та смт Заболоття)</p> <p>Завершення геологорозвідувальних робіт на родовищах самородної міді</p> <p>Організація виробництва добрив із використанням покладів фосфоритів, сапропелю та торфу</p> <p>Розбудова транспортної інфраструктури (в тому числі будівництво ділянок автомобільних доріг М-07 та М-19)</p>	<p>Розбудова агропромислового сектору економіки Волинської області та впровадження аграрної реформи</p> <p>Реалізація потенціалу інноваційного розвитку промисловості</p> <p>Розвиток туристично-рекреаційної індустрії, її модернізація та покращення ресурсного забезпечення</p> <p>Розвиток транспортно-логістичної та транзитної сфери Волинської області – відкриття північно-західних воріт України</p> <p>Економіко-екологічний розвиток та формування «зеленої» економіки</p> <p>Розвиток транскордонної співпраці, розбудова прикордонної інфраструктури</p> <p>Забезпечення збалансованого розвитку територій області</p>
Дніпропетровська область	<p>Розвиток високотехнологічного, наукоємного виробництва. Збільшення випуску високотехнологічної, наукоємної, конкурентоспроможної на світовому ринку продукції гірничо-металургійної, ракетно-космічної, електронної, транспортної галузей, машинобудування, ядерно-паливного циклу</p> <p>Модернізація діючих потужностей у гірничо-металургійному комплексі, освоєння конкурентоспроможних видів металопродукції та продукції підвищеного ступеня готовності</p> <p>Розвиток інноваційно-інвестиційної діяльності та зовнішньоекономічних зв'язків</p> <p>Створення сучасної виробничої та транспортної інфраструктури</p> <p>Раціональне використання та відновлення природних ресурсів, охорона навколишнього природного середовища</p> <p>Реструктуризація вугільної промисловості</p> <p>Захист територій від підтоплення</p>	<p>Розвиток гірничо-металургійного комплексу на основі сучасних технологій.</p> <p>Модернізація та оновлення промислових технологій</p> <p>Диверсифікація господарства за рахунок галузей з високим потенціалом росту – сільське господарство і будівництво</p> <p>Системний розвиток закладів освіти з метою виходу області на рівень провідного освітнього центру України та Європи</p> <p>Розвиток системи соціальної підтримки населення</p> <p>Ліквідація небезпечних побутових та техногенних відходів</p>
Донецька область	<p>Реструктуризація вугільної промисловості</p> <p>Диверсифікація ринків та збільшення експорту готової продукції</p>	<p>Формування високоефективного інноваційно-виробничого комплексу</p> <p>Структурна перебудова економіки і розвиток внутрішнього ринку</p>

	<p>металургійної та хімічної галузей Розвиток високотехнологічного та наукоємного машинобудування Реформування житлово-комунального господарства. Водозабезпечення Впровадження ресурсо- і енергозберігаючих технологій Покращення екологічної ситуації Захист територій від підтоплення</p>	<p>Будівництво, реконструкція та модернізація об'єктів інфраструктури Розвиток села та агропромислового комплексу Забезпечення функціонування та розвитку ландшафтних парків</p>
Житомирська область	<p>Реструктуризація та диверсифікація промислового виробництва Забезпечення розвитку високотехнологічного, наукоємного виробництва Розвиток машинобудівної промисловості Розвиток високотехнологічного агропромислового виробництва Ліквідація наслідків аварії на Чорнобильській АЕС</p>	<p>Реструктуризація та диверсифікація промислового комплексу, пріоритетний розвиток машинобудівної промисловості Реформування та інноваційний розвиток агропромислового виробництва Розбудова та модернізація виробничої і соціальної інфраструктури Підтримка конкурентоспроможності територій області Розвиток транскордонного співробітництва і прикордонних територій</p>
Закарпатська область	<p>Розвиток транскордонного співробітництва. Розбудова прикордонної інфраструктури Розвиток туристичної та курортно-рекреаційної сфери Забезпечення протипаводкового захисту Розвиток транспортної мережі, логістики</p>	<p>Оптимізація мережі транспортної, прикордонної, інженерної та інформаційної інфраструктури Розбудова індустріальних та логістичних парків (у т.ч. транскордонних) Поглиблення транскордонної та євро регіональної співпраці Розвиток і промоція туристично-рекреаційного потенціалу Розвиток деревообробної промисловості в області</p>
Запорізька область	<p>Модернізація та технічне переоснащення підприємств металургійного, машинобудівного, енергетичного та хімічного комплексів Розвиток високотехнологічного та наукоємного агропромислового виробництва Водозабезпечення. Покращення екологічної ситуації Розвиток курортно-рекреаційної сфери Захист територій від підтоплення Розвиток транспортної мережі</p>	<p>Розвиток високотехнологічного індустріального та аграрного комплексу Розвиток водного господарства та екологічне оздоровлення басейну р. Дніпро Розвиток рекреаційно-курортного комплексу та туризму Будівництво, реконструкція, модернізація об'єктів інфраструктури соціально-економічного та екологічного призначення Протидія бездомності, безпритульності, злочинності та розповсюдженню соціальних хвороб</p>
Івано-Франківська область	<p>Розвиток туристично-рекреаційного комплексу (в тому числі зеленого сільського туризму) Реструктуризація хімічної та нафтохімічної промисловості, розвиток деревообробної, меблевої та легкої промисловості Забезпечення протипаводкового захисту Розбудова та модернізація транспортної інфраструктури, розвиток логістики Розвиток галузі зв'язку та телекомунікацій</p>	<p>Забезпечення надійного функціонування енергетичної системи, впровадження енергозберігаючих заходів у закладах соціальної сфери та ЖКГ Створення конкурентоспроможного агропромислового виробництва та забезпечення продовольчої безпеки регіону Проведення екологічної політики, спрямованої на зменшення негативного впливу на довкілля промислових і житлово-комунальних об'єктів Запобігання виникненню екологічних катастроф на території області Розбудова та модернізація транспортної і соціальної інфраструктури</p>
Київська область	<p>Розбудова та модернізація транспортної інфраструктури, розвиток логістики Реформування житлово-комунального господарства. Впровадження ресурсо- і енергозберігаючих технологій Ліквідація наслідків аварії на Чорнобильській АЕС</p>	<p>Розвиток високотехнологічного реального сектору економіки Подолання міжгалузевих і територіальних диспропорцій розвитку регіону Поліпшення стану навколишнього середовища, зменшення потенційних екологічних ризиків та негативного впливу оточуючого середовища на здоров'я населення</p>

	<p>Покращення екологічної ситуації. Вирішення питання переробки та утилізації твердих побутових відходів</p> <p>Розвиток туристично-рекреаційного комплексу</p> <p>Розвиток високотехнологічного агропромислового виробництва</p> <p>Розвиток високотехнологічного, наукоємного виробництва у машинобудуванні та нафтохімічній промисловості</p> <p>Створення науково-виробничих кластерів</p>	
Кіровоградська область	<p>Розвиток високотехнологічного машинобудування</p> <p>Реструктуризація вугільної та гірничо-збагачувальної галузей</p> <p>Залучення інвестицій та розвиток гірничо-збагачувальної галузі</p> <p>Реструктуризація вугільної промисловості</p> <p>Розвиток підприємств ядерно-паливного комплексу</p> <p>Впровадження ресурсо- і енергозберігаючих технологій</p> <p>Розвиток високопродуктивного агропромислового виробництва</p> <p>Розбудова та модернізація транспортної інфраструктури</p>	<p>Розвиток промислового потенціалу регіону</p> <p>Формування високотехнологічного аграрного сектору</p> <p>Розвиток транспортно-транзитного потенціалу</p> <p>Розвиток регіонального ринку послуг як основи постіндустріального поступу Кіровоградської області</p> <p>Стабільний соціальний розвиток – запорука процвітання Кіровоградщини</p>
Луганська область	<p>Реструктуризація вугільної та металургійної промисловості</p> <p>Розвиток високотехнологічного машинобудування</p> <p>Розбудова та модернізація транспортної інфраструктури</p> <p>Розвиток житлово-комунального господарства, водозабезпечення.</p> <p>Впровадження ресурсо- і енергозберігаючих технологій</p> <p>Покращення екологічної ситуації</p> <p>Захист територій від підтоплення</p>	<p>Реструктуризація та диверсифікація економіки</p> <p>Розвиток галузей з високим інноваційним потенціалом</p> <p>Удосконалення територіальної структури економіки, вирішення проблем монофункціональних міст</p> <p>Реконструкція і розвиток інженерної та транспортної інфраструктури</p> <p>Підтримка індивідуального житлового будівництва на селі та покращання умов життєзабезпечення сільського населення</p> <p>Розвиток екологічної мережі області</p> <p>Залучення інвестицій у вугільну та переробну промисловість, житлово-комунальне господарство, екологію, розвиток людського потенціалу</p> <p>Стимулювання транскордонного співробітництва</p>
Львівська область	<p>Розвиток прикордонного співробітництва. Розбудова інфраструктури на пунктах пропуску через державний кордон</p> <p>Розбудова транспортної мережі, розвиток логістики</p> <p>Реструктуризація вугільної, гірничо-видобувної та хімічної промисловості</p> <p>Розвиток високопродуктивного агропромислового виробництва</p> <p>Розвиток курортно-рекреаційної сфери</p> <p>Створення науково-виробничих кластерів</p> <p>Протипаводковий захист</p>	<p>Формування і ефективне використання інноваційного потенціалу, інтелектуалізація економіки регіону</p> <p>Розвиток транспортно-логістичної та транзитної сфер</p> <p>Розвиток туристично-рекреаційної індустрії, її поширення на субрегіональний рівень</p> <p>Удосконалення механізмів розвитку транскордонного співробітництва з Республікою Польща</p> <p>Збалансування розвитку депресивних територій області</p> <p>Підтримка сучасного і традиційного мистецтва, збереження історичної спадщини та розвиток культурного потенціалу, національних традицій міста Львова та області</p>
Миколаївська область	<p>Розвиток експортоорієнтованого суднобудування та суміжних галузей</p> <p>Розвиток транспортної інфраструктури порту</p> <p>Впровадження нових типів виробництва у кольоровій металургії</p>	<p>Подолання структурної розбалансованості промислового комплексу</p> <p>Розвиток машинобудування і суднобудівної підгалузі</p> <p>Розвиток транспортної інфраструктури порту</p>

	<p>Розширення потужностей промисловості будівельних матеріалів</p> <p>Розвиток високопродуктивного агропромислового виробництва та зрошувального землеробства</p> <p>Розвиток курортно-рекреаційної сфери</p> <p>Захист територій від підтоплення</p>	<p>Відновлення економічної бази малих населених пунктів</p> <p>Розвиток зрошувального землеробства</p> <p>Розвиток санаторно-курортної і туристичної діяльності</p>
Одеська область	<p>Розбудова та модернізація транспортної інфраструктури, розвиток логістики</p> <p>Розвиток морського господарства (транспортного, судноремонтного, рибпромислового тощо) та машинобудування</p> <p>Стимулювання прикордонного співробітництва</p> <p>Розвиток курортно-рекреаційної сфери</p> <p>Розвиток високопродуктивного агропромислового виробництва</p> <p>Реформування житлово-комунального господарства. Водозабезпечення</p> <p>Впровадження ресурсо- і енергозберігаючих технологій</p>	<p>Розвиток високопродуктивного аграрного виробництва (ринкової інфраструктури в аграрній сфері, створення умов для розвитку підприємництва в аграрній сфері)</p> <p>Розбудова та модернізація транспортної інфраструктури</p> <p>Якісний розвиток туристично-рекреаційної сфери</p> <p>Розвиток транскордонного співробітництва</p>
Полтавська область	<p>Розвиток високотехнологічного машинобудування</p> <p>Розбудова та модернізація транспортної інфраструктури</p> <p>Розвиток нафтогазпромислового виробництва повного циклу (розвідка, видобування, переробка, транспортування тощо)</p> <p>Розвиток високопродуктивного екологічно чистого агропромислового виробництва</p>	<p>Розвиток нафтогазпромислового виробництва</p> <p>Впровадження систем електронного врядування з метою підвищення якості управлінських послуг</p> <p>Розширення міжрегіональної взаємодії в різних сферах</p> <p>Розширення міжнародної співпраці</p>
Рівненська область	<p>Технологічне оновлення промисловості будівельних матеріалів, лісогосподарського комплексу</p> <p>Розвиток високотехнологічного агропромислового виробництва</p> <p>Розбудова та модернізація транспортної інфраструктури. Розвиток галузі зв'язку та телекомунікацій</p> <p>Впровадження ресурсо- і енергозберігаючих технологій</p> <p>Ліквідація наслідків аварії на Чорнобильській АЕС</p>	<p>Модернізація та інноваційний розвиток агропромислового комплексу</p> <p>Підвищення ефективності використання промислового потенціалу</p> <p>Розвиток транскордонного співробітництва з Республікою Білорусь, розбудова прикордонної інфраструктури</p> <p>Розвиток транспортно-логістичної та комунікаційно-транзитної сфери</p> <p>Розвиток туристично-рекреаційного комплексу</p> <p>Реалізація програм сталого розвитку сільських територій області</p>
Сумська область	<p>Впровадження прогресивних технологічних процесів у промисловості (в першу чергу машинобудування, нафтогазовидобування, хімічна)</p> <p>Розвиток високотехнологічного агропромислового виробництва</p> <p>Розбудова та модернізація транспортної інфраструктури</p> <p>Впровадження ресурсо- і енергозберігаючих технологій</p> <p>Розвиток прикордонного співробітництва</p>	<p>Сприяння стабільному розвитку експортоорієнтованих підприємств</p> <p>Підвищення рівня продовольчої самодостатності області</p> <p>Розвиток внутрішнього ринку та міжобласної промислово-інвестиційної кооперації</p> <p>Відновлення інфраструктури життєзабезпечення і продуктивної економічної діяльності в депресивних районах</p> <p>Збільшення обсягів будівництва житла та нежитлових споруд</p> <p>Створення умов для ефективного використання трудових ресурсів та зміцнення людського потенціалу</p> <p>Розширення використання місцевих джерел енергії</p> <p>Розбудова магістральних транспортних шляхів та автодоріг місцевого значення і супутньої інфраструктури</p>
Тернопільська область	<p>Розвиток високопродуктивного агропромислового комплексу</p> <p>Технологічне оновлення машинобудування, переробної промисловості</p>	<p>Розвиток високопродуктивного агропромислового комплексу</p> <p>Розвиток сучасної інфраструктури малих міст та сільських територій</p>

	<p>Впровадження високих технологій в освіті та медицині</p> <p>Розбудова та модернізація транспортної інфраструктури. Розвиток галузі зв'язку та телекомунікацій</p> <p>Розвиток туристично-рекреаційного комплексу</p>	<p>Реконструкція інженерних комунікацій житлово-комунальної сфери</p> <p>Розвиток туристично-рекреаційного потенціалу області</p> <p>Покращення доступу жителів області до соціальної інфраструктури</p> <p>Розвиток інфраструктури охорони навколишнього природного середовища</p>
Харківська область	<p>Розвиток високотехнологічного та наукоємного виробництва (в першу чергу машинобудування, авіабудування)</p> <p>Впровадження високих технологій в освіті, медицині, галузі зв'язку та телекомунікацій</p> <p>Технологічне оновлення паливно-енергетичного комплексу</p> <p>Розбудова та модернізація транспортної інфраструктури. Розвиток логістики, галузі зв'язку та телекомунікацій</p> <p>Стимулювання прикордонного співробітництва</p> <p>Реформування житлово-комунального господарства. Водозабезпечення</p> <p>Впровадження ресурсо- і енергозберігаючих технологій</p>	<p>Впровадження інновацій в першу чергу в важкій промисловості</p> <p>Підтримка газодобувної промисловості</p> <p>Розвиток провідних промислових високотехнологічних інноваційних кластерів</p> <p>Розвиток транскордонного співробітництва</p> <p>Скорочення диференціації доходів населення на основі реформування системи соціального захисту</p> <p>Відновлення кластера з виробництва й переробки сільськогосподарської продукції та випуску продуктів харчування</p> <p>Зменшення накопичення відходів за рахунок їх комплексної утилізації та переробки</p>
Херсонська область	<p>Розвиток суднобудування, високотехнологічного та сільськогосподарського машинобудування</p> <p>Розвиток високопродуктивного агропромислового комплексу. Розвиток зрошувального землеробства</p> <p>Розвиток туристично-рекреаційного комплексу</p> <p>Розбудова та модернізація транспортної інфраструктури</p> <p>Захист територій від підтоплення</p> <p>Реформування житлово-комунального господарства. Водозабезпечення</p> <p>Впровадження ресурсо- і енергозберігаючих технологій</p>	<p>Розвиток «економіки знань», налагодження тісної взаємодії науки, освіти та виробництва, створення індустріальних та наукових парків</p> <p>Впровадження високотехнологічних виробництв у аграрному секторі</p> <p>Перетворення туристично-рекреаційної діяльності на одну з головних сфер економіки області</p> <p>Розвиток транспортно-логістичної системи регіону</p> <p>Впровадження кластерної моделі соціально-економічного розвитку регіону</p>
Хмельницька область	<p>Розвиток високотехнологічного машинобудування</p> <p>Розвиток високопродуктивного агропромислового комплексу</p> <p>Впровадження високих технологій в освіті та медицині</p> <p>Розбудова та модернізація транспортної інфраструктури. Розвиток галузі зв'язку та телекомунікацій</p> <p>Розвиток туристично-рекреаційної сфери</p>	<p>Інноваційний розвиток агропромислового комплексу, створення міжгалузевих кластерів</p> <p>Зростання інтегрованості регіонального потенціалу, розвитку та єдності територіального простору</p> <p>Розвиток сільських територій та територій навколо міст регіону; підвищення життєздатності сіл і малих міст</p> <p>Відновлення і розвиток туристично-рекреаційного потенціалу, покращення його маркетингової підтримки</p> <p>Збереження та розвиток транспортно-комунікаційної інфраструктури</p> <p>Збереження та розвиток об'єктів історичної спадщини, культурного потенціалу, національних традицій</p>
Черкаська область	<p>Розвиток високопродуктивного агропромислового комплексу</p> <p>Розвиток високотехнологічного машинобудування</p> <p>Реструктуризація хімічної промисловості</p> <p>Розбудова та модернізація транспортної інфраструктури. Розвиток логістики, зв'язку і телекомунікацій</p>	<p>Розвиток продуктивного агропромислового комплексу</p> <p>Технічне переозброєння підприємств хімічної промисловості</p> <p>Розвиток туристичної привабливості регіону</p> <p>Введення в експлуатацію виробничих потужностей в переробній галузі</p>

Чернівецька область	<p>Стимулювання прикордонного співробітництва Розбудова та модернізація транспортної інфраструктури Розвиток рекреаційно-туристичної сфери Протипаводковий захист Розвиток високопродуктивного агропромислового комплексу Реформування житлово-комунального господарства. Водозабезпечення Впровадження ресурсо- і енергозберігаючих технологій</p>	<p>Розвиток транскордонного економічного співробітництва Підвищення іміджу області на всеукраїнському та міжнародному туристичних ринках Сприяння розбудові туристичної інфраструктури Забезпечення екологічно збалансованого використання природних ресурсів</p>
Чернігівська область	<p>Розвиток високотехнологічного машинобудування Розвиток високопродуктивного агропромислового комплексу Розвиток прикордонного співробітництва Ліквідація наслідків аварії на Чорнобильській АЕС Розвиток галузі зв'язку і телекомунікацій Розвиток туризму</p>	<p>Стимулювання інноваційного розвитку паливно-енергетичного комплексу Ефективне використання лісових ресурсів місцевого значення Ліквідація наслідків аварії на Чорнобильській АЕС</p>
м. Київ	<p>Розбудова та модернізація транспортної інфраструктури. Розвиток галузі зв'язку та комунікацій Розвиток високотехнологічного і наукоємного виробництва Розвиток туризму Розвиток інфраструктури освіти і науки Створення науково-виробничих кластерів Розвиток високотехнологічного, наукоємного виробництва Впровадження високих технологій в освіті, медицині, галузі зв'язку та телекомунікацій Реформування житлово-комунального господарства. Впровадження ресурсо- і енергозберігаючих технологій</p>	<p>Стимулювання інновацій та конкурентних кластерів Модернізація транспортної та інженерної інфраструктури міста Підвищення енергоефективності міста Впровадження сучасних технологій міського управління Створення унікальної культурної атмосфери Збереження і розвиток прибережних територій Дніпра Створення і розвиток нових центрів міської активності</p>
м. Севастополь	<p>Розвиток туристичної інфраструктури Розвиток транспортної та портової інфраструктури Реформування житлово-комунального господарства. Водозабезпечення Впровадження ресурсо- і енергозберігаючих технологій Розвиток високотехнологічного, наукоємного виробництва Відновлення та розвиток виноградарства та виноробства Реструктуризація об'єктів військово-промислового комплексу</p>	<p>Формування науково-технічного потенціалу для підвищення конкурентоспроможності експортної продукції міста та технологічної модернізації підприємств Реалізація сучасних механізмів розвитку енергетики регіону шляхом виробництва альтернативних і комбінованих енергетичних ресурсів Формування конкурентоспроможного морегосподарського комплексу, забезпечення внутрішнього споживчого попиту і збільшення частки високотехнологічної експортно-орієнтованої морепродукції Оптимізація управління інфраструктурою морської акваторії і розвиток конкурентоспроможної портової інфраструктури. Збільшення частки орієнтованої на експорт виноробної продукції з одночасним розвитком вітчизняного споживання Створення конкурентоспроможної туристично-рекреаційної галузі Удосконалення системи управління міським господарством</p>

ТЕМАТИЧНА ДОПОВІДЬ

Інвестиційна привабливість територій Одеської області. Інвестиційна політика місцевої влади

Підвищення інвестиційної привабливості територій Одеської області є однією з головних умов їх стабільного соціально-економічного розвитку, оскільки дефіцит вільних фінансових ресурсів та недостатній рівень внутрішніх інвестиційних ресурсів ускладнюють розвиток регіональної економіки.

Обсяг залучених прямих іноземних інвестицій в Одеську область на 1 липня 2013 р. (з початку інвестування) становив 1661,5 млн дол. США (приріст склав 32,4 млн дол. або 2,0 % у порівнянні з 1 січня 2013 р.). За обсягами іноземних інвестицій область посіла 7 місце серед інших регіонів країни, за темпами приросту — 16 місце. Обсяг прямих іноземних інвестицій на 1 особу населення регіону на 1 липня 2013 року становив 697,9 дол. США (8 місце серед серед регіонів). Пріоритетними для інвестування були підприємства з діяльності транспорту та зв'язку, промисловості, операцій з нерухомим майном, оренди, інжинірингу, фінансової діяльності, торгівлі, ремонту автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку, будівництва.

Вирішення завдання збільшення обсягів інвестицій в регіональну економіку Одеською ОДА планується через реалізацію Інвестиційної стратегії Одеської області на 2011 – 2015 роки, яка є результатом спільної діяльності обласної та районних державних адміністрацій області, органів місцевого самоврядування.

Основними інвестиційними регіональними пріоритетами області визначені: реалізація інвестиційних програм і проектів в інфраструктурних та базових секторах економіки області; інвестиційні проекти, пов'язані із розвитком експортоорієнтованих та імпортозамінних виробництв; середньо- та довгострокові інвестиційні проекти, спрямовані на створення високотехнологічної конкурентоспроможної продукції; інвестиційні проекти, пов'язані із розвитком об'єктів електроенергетики, які виробляють електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії, створення індустріальних та технологічних парків, «бізнес-інкубаторів».

З метою конкретизації завдань і пріоритетів Інвестиційної стратегії у 2012 р. Одеською ОДА була затверджена Програма залучення іноземних інвестицій та розвитку зовнішньоекономічної діяльності Одеської області на 2013-2014 роки, якою, зокрема, передбачені заходи щодо інформаційного супроводження інвестиційних проектів.

У 2011 р. була створена обласна рада вітчизняних та іноземних інвесторів, яка є консультативно-дорадчим органом при обласній адміністрації. Її завдання полягає у сприянні залученню і ефективному використанню вітчизняних та іноземних інвестицій для забезпечення розвитку регіону. До її складу увійшли керівники підприємств області та органів регіональної влади.

Одеська обласна державна адміністрація постійно проводить інвестиційні та бізнес-форуми, на яких представляється інвестиційний потенціал регіону та його підприємств. Активно розвиваються міжрегіональні зв'язки.

Довідково: 25-27 листопада відбувся Дунайський інвестиційний форум, 12-13 квітня – Міжнародний інвестиційний форум «Odessa FDI Forum 2013. Фокус: Інфраструктура та інші.

На сайті Департаменту зовнішньоекономічної діяльності та європейської інтеграції Одеської ОДА створено інвестиційну сторінку, яка містить інформацію щодо проектів промислових та індустріальних парків, землевідведення під інвестиційні проекти в Овідіопольському, Білгород-Дністровському, Комінтернівському, Біляївському районах, а також загальний інвестиційний профіль Одеської області та нормативно-правову базу в інвестиційній сфері (<http://ved.odessa.gov.ua/investicii/>).

Одеською ОДА був також створений інвестиційний портал Одеської області (<http://invest.odessa.gov.ua/>), на якому розміщена інвестиційна карта регіону. За її допомогою можна обрати інвестиційний проект за наступними критеріями: галузева спрямованість, вартість проекту, географічне розташування (<http://invest.odessa.gov.ua/oblast/map.php>). Інвестиційний портал регіону також містить інформацію щодо пріоритетних інвестиційних проектів, проектів промислових парків, профіль Одеської області, нормативно-правову базу.

Перспективними інвестиційними пропозиціями Одеської області визначені проекти: будівництво автодороги «Одеса-Рені» (261 км.), будівництво мостового переходу між Україною та Румунією через р. Дунай «Орловка – Ісакча» (Ренійський район), інвестиційний проект у сфері транспортної логістики «Сухий порт» ТОВ «Євротермінал», проект створення «Теплодарського промислового парку» (ТПП), Будівництво когенеративної газотурбінної електростанції (м. Іллічівськ), реконструкція заводу з виробництва біоетанолу ВАТ «Котовський станкоремонтний завод «Южремстанок», розширення діючого державного підприємства «Дослідницьке господарство «Таїровське» ННЦ ІВІВ ім. Таїрова, створення сучасного туристичного комплексу «Ukrainian Venice» (м. Вилкове, Кілійський район), будівництво багатофункціонального водноспортивного тематичного парку на базі яхт-клуба «Luxury Spaces» (сmt. Грибівка, Овідіопольський район).

Характерною рисою інвестиційної діяльності є диспропорція в розподілі іноземних інвестицій між районами Одеської області, що призводить до економічної відокремленості низки районів та поглиблення їх депресивності. Регіональна влада концентрує увагу на просуванні інвестиційних проектів, які реалізуються на території районів Одеської агломерації (Білгород-Дністровський, Овідіопольський, Біляївський, Роздільнянський, Іванівський, Комінтернівський, Березанський). Згідно з ухваленою у 2013 р. Схемою планування території Одеської області (Рішення Одеської обласної ради №775-VI від 24.04.2013 р.) зазначені райони мають високий потенціал розвитку і є пріоритетними для залучення інвестицій.

Про нерівномірність надходження інвестицій в райони області свідчать показники управління статистики Одеської області. Так, найбільша частка у загальному обсязі прямих іноземних інвестицій в область у 2011 р. припадала на Комінтернівський район (7,1%), Білгород-Дністровський район (3,8%), Овідіопольський район (3,2%); найменша – у Ізмаїльському, Кілійському, Красноокнянському районах (статистично – 0 %).

У 2012 р. найбільше залучено іноземного капіталу в Овідіопольському районі (10%), Комінтерніському районі (5,4%), Білгород-Дністровському районі (4,5%). При цьому Ізмаїльський, Красноокнянський, Любашівський, Роздільнянський, Саратський, Тарутинський і Татарбунарський райони у минулому році іноземних інвестицій не залучали. Динаміку залучення прямих іноземних інвестицій в райони області протягом 2011 – першого півріччя 2002-2013 рр. наведено у Таблиці 1.

Моніторинг сайтів РДА Одеської області виявив, що інформаційне супроводження інвестиційної діяльності є недостатнім; інформація, яка може бути корисна для потенційних інвесторів, є неповною та розміщена хаотично, що негативно впливає на інвестиційну привабливість районів. Для кожної РДА були розроблені типові сторінки в рамках сайту Одеської обласної державної адміністрації, проте інформаційне наповнення кожного конкретного сайту різниться, на окремих сайтах РДА були створені інвестиційні сторінки, проте більшість сайтів такої інформації не містять.

Таблиця 1. Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) по містах та районах області

Райони	2011		2012			на 1 липня 2013 р.		
	Усього тис. дол. США	у % до загального обсягу	Усього тис. дол. США	у % до загального обсягу	Темп зростання (зменшення), у % до початку року	Усього тис. дол. США	у % до загального обсягу	Темп зростання (зменшення), у % до початку року
Одеська область	1220519,4	100,0	1629519,2	100,0	133,5	1661469,8	100,0	102,0
Одеса	699441,9	57,3	748871,4	46,0	107,1	743677,8	44,8	99,8
Білгород-Дністровський	7548,6	0,6	6616,8	0,4	87,7	6700,3	0,4	101,3
Ізмаїл	8388,5	0,7	9068,1	0,6	108,1	9085,7	0,5	100,8
Іллічівськ	272830,9	22,4	291512,8	17,9	106,8	301421,9	18,1	103,8
Котовськ	746,9	0,0	99,0
Теплодар	13859,1	1,1	14164,6	0,9	102,2	18610,5	1,1	131,4
Южне	21881,1	1,8	80424,8	4,9	367,6	90322,4	5,4	112,3
райони								
Ананьївський	199,6	0,0	102,5
Арцизький	40468,9	2,5	10683,4	41135,1	2,5	101,6
Балтський	330,7	0,0	114,2
Білгород-Дністровський	46143,8	3,8	73936,8	4,5	160,2	73101,8	4,4	98,9
Біляївський	9065,2	0,8	10038,1	0,6	110,7	17807,4	1,1	121,3
Березівський	–	–	–	–	–
Болградський	34518,7	2,1	3628,6	34517,3	2,1	100,0
Великомихайлівський	–	–	–	–	–	–	–	–
Іванівський	77,0
Ізмаїльський	75,9	0,0	76,7	0,0	101,0	76,3	0,0	...
Кілійський	254,6	0,0	7199,7	0,4	2827,8	14093,3	0,8	195,7
Кодимський	100,0	100,0
Комінтернівський	86656,5	7,1	88544,0	5,4	102,2	88871,1	5,3	100,5
Котовський	100,0	100,0
Красноокнянський	372,9	0,0	484,8	0,0	130,0	98,9
Любашівський	1461,5	0,1	386,2	0,0	26,4	100,0
Миколаївський	–	–	–	–	–	–	–	–
Овідіопольський	39499,2	3,2	162318,0	10,0	410,9	163153,5	9,8	100,5
Роздільнянський	883,1	0,1	878,3	0,0	99,5
Ренійський	8132,7	0,7	57355,1	3,5	705,2	54859,9	3,3	95,6
Савранський	–	–	–
Саратський	776,8	0,1	637,4	0,0	82,1	568,8	0,0	100,0
Тарутинський	330,8	0,0	100,2	330,8	0,0	100,0
Татарбунарський	–	–	0,8	0,0	–	0,8	0,0	100,0
Фрунзівський	–	–	–	–	–	–	–	–

При здійсненні моніторингу сайтів районних державних адміністрацій Одеської області аналізувалися наступні параметри:

- 1) наявність інформації щодо інвестиційних проектів;
- 2) наявність інформації щодо інвестиційних пропозицій підприємств району;
- 3) наявність інформації щодо ресурсного потенціалу району (транспортної інфраструктури, рівня розвитку зв'язку і комунікацій, системи енерго-, і водопостачання);
- 4) наявність інформації щодо відведення земельних ділянок під інвестиційні проекти;
- 5) наявність інформації щодо трудових ресурсів району;
- 6) наявність інформації англійською мовою.

Аналіз засвідчив, що з 26 сайтів РДА Одеської області інформація щодо наявності інвестиційних проектів розміщена тільки на 6, на 2 – представлена недостатньо, на 18 – відсутня. Інформація щодо інвестиційних пропозицій підприємств району розміщена на 4 сайтах РДА, відсутня - на 22. Інформація щодо ресурсного потенціалу району розміщена лише на 5 сайтах, відсутня - на 21. Інформація щодо відведення земельних ділянок під інвестиційні проекти розміщена на 7 сайтах РДА, відсутня - на 19. Інформація щодо трудових ресурсів розміщена на 2 сайтах РДА, відсутня - на 24.

Англійська мова використовується при розміщенні матеріалів про інвестиційні можливості району лише на 3 сайтах, відсутня на 23.

Найбільш успішною слід визнати інвестиційну політику Комінтернівського району. Для реалізації інвестиційного потенціалу району, районною державною адміністрацією була ухвалена Програма залучення інвестицій в економіку Комінтернівського району на 2012-2015 рр., створений інвестиційний портал Комінтернівського району (<http://www.komintern-invest.od.ua/>). Портал містить інформацію щодо наявних інвестиційних проектів та пропозицій, відведення земельних ділянок, нормативно-правової бази в інвестиційній сфері, загальні відомості про район. Створено три мовних версії порталу (українська, англійська, російська). Обсяг залучення іноземних інвестицій в район є одним з найбільших в області.

Болградська РДА розробила інвестиційний паспорт району, який містить інформацію російською та англійською мовами щодо транзитного потенціалу, природних ресурсів, соціальної та транспортної інфраструктури, інвестиційні пропозиції та проекти району.

Подібний паспорт розробили Любашівська та Кодимська РДА, проте його інформаційне наповнення є недостатнім, а у паспорті Кодимського району відсутні загальні відомості про район, сайт Любашівського району містить лише одну інвестиційну пропозицію. Білгород-Дністровська РДА розробила буклет, який містить карту району, перелік перспективних напрямків інвестування в економіку району, загальні відомості про район. На сайтах Савранської та Фрунзівської РДА розміщена інформація про перспективні інвестиційні пропозиції, проте загальні відомості про район відсутні.

Моніторинг сайтів районних рад Одеської області виявив, що лише на сайті Роздільнянської районної ради розміщений інвестиційний портрет району, який містить загальну інформацію та приклади успішної реалізації інвестиційних проектів на підприємствах району.

Сайти Балтської, Березівської, Великомихайлівської, Іванівської, Ізмаїльської, Кілійської, Красноокнянської, Миколаївської, Ренійської, Савранської, Саратської, Ширяєвської, Тарутинської районних державних адміністрацій інформації щодо інвестиційної діяльності не містять.

Висновки

Одеська область проводить загалом активну політику щодо залучення іноземних інвестицій в економіку регіону. Створені необхідні передумови для залучення інвестицій: ухвалені відповідні нормативні документи, проводяться відповідні інформативні заходи, створений інвестиційний сайт.

Водночас, однією з ключових проблем соціально-економічного розвитку Одеської області залишається наявність диспропорцій соціально-економічного розвитку між різними територіями. Позитивна динаміка економічного зростання спостерігається здебільшого в районах Одеської агломерації (Білгород-Дністровський, Овідіопольський, Біляївський, Роздільнянський, Іванівський, Комінтернівський, Березовський райони). Означені райони є також і лідерами у залученні інвестицій. Відповідно, віддалені від обласного центру райони є переважно депресивними й відчувають потребу у залученні інвестиційних коштів.

Таким чином, залучення інвестицій стає одним з механізмів подолання нерівномірності розвитку територій Одеської області, поживлення економічного життя та підвищення соціальних стандартів життя громадян. Необхідною умовою для цього є активізація діяльності РДА області щодо підвищення інвестиційної привабливості районів.

Доводиться констатувати, що інвестиційна політика більшості РДА є неефективною, існуючий потенціал для розвитку районів в повній мірі не використовується, недостатнім залишається інформаційне супроводження.

Одним із шляхів підвищення інвестиційної привабливості районів є розробка інвестиційного паспорту для кожного району, в якому буде розміщена інформація для потенційних інвесторів.

Для реалізації інвестиційних проектів із залученням інвесторів необхідним є повне та оперативне інформаційне забезпечення інвестиційної діяльності РДА та районних рад, що передбачає наступні кроки:

1) моніторинг та оприлюднення тенденцій соціально-економічного розвитку району із визначенням причин покращення (погіршення) ситуації;

2) налагодження зв'язків з підприємствами регіону з метою виявлення їх інвестиційних потреб та надання допомоги в залученні інвестицій;

3) обов'язкове створення типового інвестиційного паспорту для кожного району області який міститиме необхідну для потенційних інвесторів інформацію:

- запропоновані інвестиційні проекти;
- інвестиційні пропозиції підприємств району;
- інформація щодо ресурсного потенціалу району (транспортної інфраструктури, рівня розвитку зв'язку і комунікацій, системи енерго-, і водопостачання);
- інформації щодо відведення земельних ділянок під інвестиційні проекти;
- інформації щодо трудових ресурсів району;

4) забезпечення наявності необхідної інформації про райони в мережі Інтернет англійською мовою.

З метою підвищення інвестиційної привабливості районів Одеської області Одеській обласній державній адміністрації рекомендується:

– розробити єдиний зразок інвестиційного паспорту для районів області, залучивши для участі в розробці інвестиційних паспортів представників наукових організацій регіону (ВНЗ, Інститут проблем ринку та еколого-економічних досліджень НАН України, Регіональний філіал НІСД у м. Одесі тощо);

– провести серію семінарів-тренінгів для працівників районних державних адміністрацій з метою покращення інвестиційної діяльності місцевих органів виконавчої влади, залучивши до цього їх представників;

– забезпечити презентацію інвестиційних паспортів районів на інвестиційних та бізнес форумах;

- доручити районним державним адміністраціям:
 - проводити соціально-економічний моніторинг розвитку регіонів з оприлюдненням результатів на сайтах РДА;
 - налагодити зв'язки з підприємствами регіону з метою визначення їх інвестиційних потреб та надання допомоги в залученні інвестицій.